

Szerkesztőség, kiadó-
hivatal és nyomda
Cluj-Kolozsvár, Str. Baron
L. Pop. - Brassai-utca 10.
Az Uj Kelet telefonjai
Szerkesztőség 977
Kiadóhivatal 844
Nyomda 879
Héber osztály 455
Zs. N. Sz. 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek címen-
dők. Kéziratokat nem
adunk vissza és nem őriz-
hetünk meg

UJ KELET

ESZDŐ-POLITIKAI-NAPILAP

Előfizetési árak

Romániában	
Egész évre.....	360 lei
Félévre.....	190 lei
Negyedévre.....	100 lei
Egy hónapra.....	35 lei
Egy szám ára pályaudvaron és vidéken is 1 lei 50 bani	
Csehszlovákiában	
Egy hónapra.....	25 ck
Egy szám.....	1 ck
Jugoszláviában	
Egy hónapra.....	20 dinár
Egy szám.....	1 dinár

V. évfolyam, 77. szám

Cluj (Kolozsvár) 5682. Nisan 7.

1922. április 5. Szerda

Pokolgépes merénylet a budapesti demokrata-körben

Három bomba az ellenzéki pártvezérek vacsoráján. Nyolc halott, sok súlyos sebesült. Romokban a klubház. A kör szolgáját letartóztatták Rassay Károly és Sándor Pál megmenekült

- Az Uj Kelet tudósítójától -

Ha nem volnának előzményei, mi is a riportstílus szokvány szavával mondanánk róla: borzalmas bűntény. De a szóban nincs borzalom és nincs elég ereje annak se, hogy bűntény. Ami Budapesten egy békés politikai kör vacsoráján történt, borzalmasabb a borzalmasnál, bűntényebb a bűntényénél. Egy véres folyamat szörnyű pillanata, amelynek elődei vannak és utódai. A büzbombák nem váltak be, ekrazitallal és vasszöggel töltött pokolgépeket rejtenek el asztalok alá, amelyek fölött dolgozó emberek hajolnak össze, mitsemsejtő diskurzusban.

Magyarország választások előtt áll. Vasbotokkal és bunkókkal felfegyverzett ébredők terelik a közvéleményt, mint a kezes nyáját oda, ahova nem akarózik mennie. Néhány elszánt ellenzéki férfi szembeszáll a középkori terrorral, szembeszáll az érek óta garázdálkodó felelőtlen elemekkel, szembe a mellékkormányokkal, ezek között az emberek között kétségtelenül a legrokonszenvesebb egyéniség, Rassay Károly. A Dohány-utcai pokolgép kettőnek volt szánva: a gyülekezési szabadságnak és Rassay Károlynak. A tükror alatti voltak a rémes ölőgépek s a tükror előtt volt lentartva a hely Rassaynak. De kell lennie jótékony végzetnek, amely a terror legörjögőbb korszakában is figyel a becsületes emberekre, akiket a jövő számára tartogat, a három pokolgép egynegyedpercet hamarabb robbant fel, mint ahogy azt a pokoli agyvelők kieszelték. Rassay Károly ep levette kabátját, hogy felsiessen a bankettre, amikor felmennydörögtek a demokrata kör falai s a jaj, a vér és a halál átvette komor uralmát.

Négy halott, negyven sebesült, köztük 24 súlyosan sebesült, ki tudja, holnapra talán megszapordik a halottak száma. Aki ép bőrrel menekült, súlyos idegességgel került haza. A rendőrség pedig megindította a nyomozást. A kör szolgáját lefogták. A szolga gyanus. És lefogták még egy embert, akinek a nevét a nyomozás érdekében titokban tartják. Lehetséges, hogy a szolga az egyik bűnös, de százát egy ellen, hogy a főbűnös és százát egy ellen, hogy a lefogott ember, akinek a nevét titokban tartják, megtartja az inkognitóját továbbra is. Az se lehetetlen, hogy holnap már szabadlábon lesz, hiszen Magyarországon van már rá precedens, hogy egy és más tömeggyilkos és közveszélyes örült szabadon járhat-kelhet és izgathat az utcán, ha szerencséje van még ki is nevezik nemzeti hősnak. Nem először történik Pesten, hogy egy-egy gyilkos nevét a nyomozás érdekében titokban tartják és amikor már a gyerekek ujjal mutogatnak rá az utcán, hivatalosan, nyilván a nyomozás érdekében, még mindig nem tudnak róla.

Az ember nem tudja, mi helyesebb: ha felháborodik, vagy ha elszomorodik a budapesti állapotokon. Mert nagyon felháborító és nagyon

elszomorító a dolog. A kormány sietni fog kijelenteni, hogy a jogrendet minden körülmények között meg akarja óvni, de ez továbbra is csak beszéd marad, eszelekedni a mellékkormányok fognak. Az ébredők, a terroristák, a vasbotosok, a darvak, a gyűlésekre kirendelt éneklő verekedők, a pokolgépesek, az örültek és a gonosztevők. Ezek után ki bizik abban, hogy Magyarországon tiszták lesznek a választások? Ki bizik ab-

ban, hogy a polgárság, miután a titkos szavazást eltörölték és Európa szegényére bevezették a nyílt szavazást, meg meri mondani az igazi véleményét. A legsötétebb korszak következik, amikor nemcsak véleményét nyilvánítani nem fog merni senki, de sötét halálfelelmükben az emberek le fognak szavazni, akik sanyargatják őket, akik a plakátokat fogalmazzák, akik irányítói vérnek, terrornak és pokolgépnek.

A hétfő esti véres vacsora

A hetedik kerületi demokrata-párt hétfő este politikai vacsorát rendezett Dohány-utcai helyiségében. A vacsora kezdetét nyolc órára jelelték meg. Háromnegyed hét órakor a demokrata párt nevében valaki felhívta a lapok szerkesztőségét és közölte, hogy a Károly halála folytán a vacsora elmarad. A lapok ezt a közlést tudomásul vették és nem küldöttek ki tudósítót a pártkörbe.

Nyolc óra huszonöt perc

Nyolc óra felé sűrű sorokban gyülekeztek a meghívott vendégek. A vacsorára az összes ellenzéki politikuskokat: Andrásyt, Apponyt, Vázsonyit, Rakovszkyt, Rassayt, Ruppertet, Sándor Pált és még sok másokat meghívtak. A politikuskok érkezése csak félkilenere volt várható.

A vacsorára az ugynevezett vörös teremben terítették fel. Nyolc órakor már az asztal terítve volt. Az előkelő politikuskok számára a nagy tükror alatt tartottak fenn helyet. Az első fogást már felszolgálták, amikor 8 óra 25 perckor hatalmas robbanás reszkette meg a levegőt. A falak és a mennyezet bedőltek. Oriási pánik támadt. Kiáltozás, jajveszék, vérző emberek igyekeztek a leomló falak közül menekülni. A robbanás messzire elhallatszott és a ház előtt is óriási tömeg gyűlt össze. Kivonult a rendőrség, tüzoltóság, katonaság és hozzáfogtak a mentéshez. A borzalmas robbanásnak

négy halottja és negyven súlyos sebesültje van.

sokan könnyebb sérülésekkel a maguk lábán mentek haza.

A robbanás áldozatai

A halottak neve a következő: Szegő Gyula szappangyáros, akit darabokra tépett szét a bomba, Dénes orvos, aki a kórházba való szállítás közben halt meg, Band Gyula a főváros legnagyobb kenyérgyárának tulajdonosa és végül Kerény Arnold gyáros.

A negyven súlyosan sebesült közül huszonegy sérülése rendkívül súlyos.

A merénylet híre pillanatok alatt elterjedt a városban. Párában

pillanatokon mulott, hogy az ellenzéki politikuskok nem pusztultak ott

Sándor Pál a robbanás pillanatában

lépett a terembe, a légnyomástól elvágódott, de nem sérült meg. Rassay Károly épen a ruhatárban a kabátját vetette le. Így megmenekült a biztos haláltól.

Vázsonyi és Andrassy az utcára mentek,

közvetlenül a klubhelyiség előtt állottak, amikor a robbanás történt.

Három pokolgép

A rendőrség kordont vont az épület körül. A vizsgálóbizottság a főmelleken keresztül utat tör magának a teremben és megállapította, hogy

három óraműre járó és ekrazitallal töltött pokolgépet helyeztek el a terem nagy tükré mögött,

amely előtt a vezetőpolitikuskoknak kellett volna ülniök. Félkilenc órakor együtt lettek volna már a politikuskok. A bomba nyolc óra 25 perckor robbant fel, tehát mindössze öt perc mentette meg a politikuskokat. Félórával a merénylet után megjelent a helyszínen Klebelsberg Kunó gróf, belügyminiszter. Utasításokat adott a főkapitánynak a nyomozásra vonatkozólag, majd autón végigjárta a kórházakat és szanatóriumokat, ahol a sebesülteket látogatta meg.

Német Dezsőt letartóztatták

A rendőrség azonnal a legnagyobb apparátussal megindította a nyomozást. Pozitív terhelő adat egyelőre nem volt.

A gyanu egy Német Dezső nevű emberre irányult, aki rövid idővel ezelőtt szolgának ajánkozott a körbe,

majd pár nappal ottartózkodás után, minden felmondás nélkül kilépett. Az a gyanu merült fel, hogy a terepviszonyok kikémlelésére küldték az ismeretlen tettesek szolgának a klubba.

Németet még az este folyamán előállították a detektívek, bekisérték a főkapitányságra, ahol később

Bethlen István miniszterelnök és Klebelsberg belügyminiszter is megjelent.

Német tagadásban van és alibit igyekszik igazolni. Kihallgatása az egész éjszaka tartott. Nyomós gyanuok alapján reggel kihirdették előtte a letartóztatási végzést.

Ötvenezer korona jutalom

A kihallgatás után detektívek mentek szét a városba és egy órán belül körülbelül hatvan embert vittek be a főkapitányságra.

Az őrizetbe vett emberek nevét a nyomozás érdekében a legnagyobb titokban tartják. Klebelsberg belügyminiszter

ötvenezer korona jutalmat tűzött ki a tettesek, illetve felbujtók kézrekerítésére.

Politikai körökben nagy a megdöbbenés és a rémület. Most már nyilvánvaló, hogy azok a törvényen kívülálló, felelőtlen erők, amelyek a népakarat megnyilvánulását a választásokon minden erővel meg akarták akadályozni, léptek akcióra. Az ellenzéki pártok azzal a gondolattal foglalkoznak, hogy a választástól teljesen visszalépjenek. Ilyen irányu megbeszélések folytán ma délelőtt az ellenzéki vezérek között. A városban leirhatatlan az izgalom és az elkeseredés.

Pesti Alfréd is meghalt

Klebelsberg belügyminiszter megjelent a katasztrófa színhelyén. Kijelentette, hogy ez a rettenetes esemény

a féktelen választási agitáció eredménye.

Azt mondta, hogy a legerélyesebb eszközökhöz fog nyulni és nem riad vissza semmiféle megtorlástól. Híttl Hümér professzor, aki a sebesülteket a Pajor-szanatóriumban kezelte, kijelenti, hogy

az életben maradók a legnagyobb szenvedések elé néznek.

A merénylet ötö ik halottja Pesti Alfréd, a Petőfi-nyomdávalal tulajdonosa. A sebesültek állapota aggasztó.

Negyven letartóztatás

A rendőrség eddig hatvan embert állított elő, akik majdnem mind a klub személyzetéhez tartoznak. Letartóztatták a kör portását és a felszolgáló pincéreket is, mintegy negyvenet, mert a nagyszabásúnak ígérkező vacsorához ilyen nagy személyzetre volt szükség. A rendőrség azt hiszi, hogy a tettes ezek között van. Katonai szakértők megvizsgálták a pokolgépeket és megállapították, hogy a bombákat röviddel a robbanás előtt helyezték el. A merénylet színhelyén megjelent Poldov kapitány is, az amerikai misszió parancsnoka, aki felajánlotta segítségét Ujhelyi rendőrfőtanácsosnak.

Ujabb két halott

Budapest, apr. 4. A bombamerénylek újabb két halottja van. Az egyik Polgár Sándor, az ismert körúti kötszernagykereskedő, aki sebesüléseibe belehalt. A másik áldozat neve ismeretlen.

Tudnivalók a vámraktárak igénybevételéről.

Bukaresti munkatársunk jelenti: A vámvezérgazgatóság, hogy segítségére jöjjön azoknak a kereskedőknek és gyárosoknak, akik valamilyen oknál fogva nem tudják a vámhoz érkezett árujukat kellő időben kiváltani, megengedte, hogy ezeket az árukat mérsékelt díj mellett, az árutulajdonosok egyszerű írásbeli kérésére, a vámnál leraktározzák, anélkül, hogy az idejében meg nem történt kiváltás miatt az árut nyilvános árverésen elárverezhetnék.

A romániai diákság a külföldön

Valuta-bajok a latin országokban — A német sovinizmus

Az Uj Kelet bukaresti munkatársától

Bukarest, április 3. A romániai diákok helyzetének javítására újabban gyakori ankétek vannak a főváros kulturális köreiből. Az impulzust erre a Párisban tanuló romániai diákok tiltakozása adta. Visszhangként a román kormány akkor kiutalt néhány százezer francia frankot, ez azonban csak átmeneti segítség és a többi külföldi országokban tanuló romániai diákok mostoha életén sincs ezzel segítve. A párisi tiltakozás felhívta az illetékes körök figyelmét a diákproblémára és most, egymásután hallunk véleményeket arról a kérdéssel, hogy az illetékes hivatalokban, egyesületekben és a sajtóban.

A romániai, külföldön tanuló diákok ügye a következőképpen áll: francia egyetemre csak azoknak adnak valutakéredményt, akik, tanintézetek hiányában, tanulmányaikat idehaza nem végezhetik. Ezért sokan, joghallgatók, orvostanhallgatók, mindkét nemből, visszatértek Romániába és itt próbálják folytatni tanulmányaikat. Arra nem is gondolhatunk, hogy az egyéb franciayelvű, svájci és belga egyetemeket keressék fel, mert a valutadifferencia ezeknél az államoknál olyan nagy, hogy azt diákjaink képtelenek fedezni.

A latinnyelvű országok közül ezután mindössze egy marad: Olaszország, ahol szintén nyelvi nehézség nélkül tanulhatnának diákjaink az egyetemeken. A valutakülönbség azonban ezt is megakadályozza, egy líráért ma már hét lelt kell adni, úgy, hogy tanulmányainkhoz le kell mondani arról, hogy latin kultúrájú államokban abszolválhasson.

Németország az az állam, amelynek a valutája számunkra ebből a szempontból a legjobb és így magától értetődik, hogy napról-napra több diák megy ki Romániából Németországba. Legtöbbszörre erdélyiek és bukovinaiak mennek ki és ezek közül is túlnyomó a sváb és a szász, akiknek anyanyelvük is német. Legelőkeltebb a gravitáció a charlottenburgi műegyetem felé, de sokan iratkoznak be a freiburgi bányakadémia és a tharandti felső erdőiskolába. Sok román diáknak azonban súlyos panaszja van a német felsőiskolák ellen. Azok, akik egy-két félévet már hallgattak Németországban, azt mondják, hogy német diáktársaik és tanáraik rendkívül sovinizták, a románokat még ma is ellenséggé tekintik és a laboratóriumokba be sem engedik őket.

Ezeknek a körülményeknek és a többi szempontoknak a figyelembevétele készítette a fővárosi diákegyesületeket és egyéb kulturális intézeteket arra, hogy a közoktatásügyi minisztériumban a külföldön tanuló romániai diákok helyzetének szánalmát kérik. Többek között beadványt készülnék intézni a miniszterhez, amelyben arra akarják kérni: mindaddig, amíg a németek az emberiségnek csak két kategóriáját ismerik, azt, amelyik velük szövetséges és azt, amelyik velük nem szövetséges, a román kormány bojkottálja a német egyetemeket és a román egyetemek ne ismerjék el a német egyetemek diplomáit. Ezt kívánja a diákság túlzottabb és nacionalizmusában érzékenyebb szárnya. Természetes, ez túlhajtott követelés, mert legalább is a kulturában, a sovinizmusra nem szabad sovinizmussal felelni. Valószínű, hogy a diákproblémát végül is a legalkalmasabb formában fogják megoldani és nem fognak rontani ott, ahol még segíteni lehet.

Ben Ami

Cégtáblákat
legelőkeltebben készíti 1316
JAKAB
Starda Regala 12a. (volt Majális-u.)

Megindul az erdélyi sékelakció

A végrehajtóbizottság utasítása

Az Uj Kelet tudósítójától

A zsidó megújodási mozgalom legrégebbi, legszimpatikusabb, de egyben legfontosabb instrumentuma: a sékel. A sékel évről-évre visszatérő bizonyossága és fokmérője annak, milyen erős a zsidó népből a nemzeti élethez való ragaszkodás hite és akarata. A sékellel számolja össze a cionista világszervezet a hivatát, a hadsereget, amelyre küzdelmes munkájában támaszkodhat. És a sékel adja meg a szervezetnek az anyagi erőt, hogy az egész zsidó nép érdekében vállalt munkáját sikerrel elvégezhesse. A sékelakció Erdélyben április 9-én veszi kezdetét. A szövetség központi irodája nagyszabású előkészületeket tesz, hogy az akció minél imponzansabb és sikeresebb legyen.

A napokban érkezett meg a Világszervezet végrehajtóbizottságának utasítása, amely így szól:

A sékelakció fontossága

Miután a sékelakció minden országba megküldöttük már, felszólítjuk az összes országos- és külön szervezeteiket, hogy a sékelpropagandát haladéktalanul megkezdjék. Javasoljuk, hogy minden központi vezetőség kebelében egy külön sékelbizottság létesíttessék és hogy a helyi egyesületek és csoportok szintén hasonló bizottságokat alakítsanak.

Jól tudjuk, hogy az összes szervezetek mindenfajta cionista munkával tölteni el vannak halmozva, mindazonáltal elvárjuk, hogy a legközelebbi idők munkássága elsősorban a sékelügynek szenteltesse. A sékelügy jelentőségét semmiképpen sem szabad lebecsülnünk. Bármily régi is az intézmény, bármily kicsiny is az összeg, melyet mi a sékelért kérünk, a sékel a mi szervezetünknek az alapépítőmunka, egyetlen mértéke a mi számbeli erősségünknek, egyetlen eszköz új tagok szerzésére a Cionista Világszervezet számára.

A Cionista Világszervezet végrehajtóbizottsága tehát nyomatékosan felszólít minden vezetőembert, hogy tekintet nélkül minden más munkára, mindent elkövessenek, hogy a legköze-

Szindikalista színház Párisban

Az Uj Kelet párisi levezetőjétől

Páris, április 2. A napokban igen érdekes színtársulat alakult meg a francia fővárosban. Az új művészi együttes **szindikalista társulatnak** nevezi magát, a színházaknak pedig, amelyekben játszani fognak, a Szindikalista Színház nevet adták. Az új társulat azt a feladatot tűzte maga elé, hogy a francia főváros közönségét művészi és szociális szempontok szerint megnevelje. Ebből a célból két zónára osztotta Páris. Az egyik zónába sorozta a város belsejében lévő negyedeket, melyekben a polgárság lakik, a másikba pedig a külvárosi munkásnegyedeket. Mind a két zónában lesz egy-egy színház és mindegyikben más-más darabokat fognak játszani.

Az első zóna műsorát, amelynek összeállításában a polgárság művészi ízlésének kialakulása és a szociális igazságokhoz való átmenet megteremtése s végül a polgári szórakozás követelményeinek szempontjai vezették a szindikalista társulat igazgatóságát, az első hónapra a következőképpen állapították meg:

Mariane szeszélyei, Alfred de Mussetől.
Egy ember komédiája, aki néma asszonyt vett feleségül, Anatole France-tól.

A botosinálta doktor, Moliéretől.
A szovillei borbély, Beaumarchaistól.
A védők, Racinetől.
Az ördög cimborája, Bernard Shawtól.
A képzelt beteg, Moliéretől.
A második zónára megállapított műsorban, majdnem kizárólag, szocialista darabok szerepelnek:

lebbi hónapok folyamán a sékelakció valóban a mai időknek megfelelő eredményeket mutasson fel.

Sékel és évi konferencia

A sékel a kongresszusra és az évi konferenciára való választójog alapja. Miként a kongresszusi években a sékel lefizetése biztosítja azt a jogot, hogy a kongresszusra küldendő delegátusok választásában részt vehessünk, ugyanúgy azon években, melyekben kongresszus nem tartatik, az egyes országos és külön szervezetek sékelsumma az előfeltétele annak, hogy az illető szervezetek az évi konferencián képviselthezzék magukat. Az évi konferencia ugyanis a szabályok értelmében a Világszervezet Nagy Intéző Bizottságának tagjaiból, a kongresszusi szervek vezetőiből és az egyes országos és külön szervezetek képviselőiből áll. Az utóbbiak száma egyenes arányban áll az eladott sékelek számával.

Amennyiben az idén kongresszus nem lesz, úgy az évi konferenciát előreláthatólag augusztusra hívják össze. Szükséges tehát, hogy az egyes szervezetek a sékelakciót haladéktalanul megkezdjék, hogy ezáltal a mi legmagasabb törvényhozó testületeinkben, akár a kongresszuson, akár az évi konferencián, megfelelőleg képviselve lehessen.

Elszámolás

A sékeleket minden hónapban el kell számolni a Végrehajtóbizottságnak s az összes befolyó összegek a Zsidó Gyarmatosító Banknak (Jewish Colonial Trust) a Végrehajtóbizottság javára fizetendők be. Az elszámolás legvégső terminusa az 5682 ik évi sékelek számára a helyi szervezeteknek az országos szervezetekkel szemben június 30., ezeknek pedig a Világszervezettel legkésőbb június 15. (Tamuz 19.) Azok a sékelek, melyek fenti terminus után számoltatnak el, az évi konferenciára, illetőleg a kongresszusra küldendő delegátusok számának megállapításánál, illetőleg azok megválasztásánál számba nem jöhetnek. Nyomatékosan felhívjuk a figyelmet arra, hogy a szabály feltétlen hatályos fog binni és fenti terminus meghosszabbítása semmi körülmények között sem fog bekövetkezni.

A sékelutastítás további részét holnapi számunkban ismertetjük.

A jó remény, Hermann Heyermanstól.

A nagy este, L. Kampf d'Humierestől.

A farkasok, Romain Rolandtól.

II. Fülöp, Emile Verhaerentől.

A sötétség árnyai, Tolsztojtól.

A korszó, Courtinetől.

A bigott, Jules-Bernardtól.

Költöző madarak, Descarvestől.

Elisa leánya, Goncourt Adalbertől.

A „Szindikalista Színház” helyisége a munkásnegyedekben a rue de la Granga aux Bellesen lesz. Rendkívül érdekes az a körülmény, hogy a szindikalista társulat tagjai együttesen fizetik az előadások rendezésének költségeit és együttesen egyforma arányban részesülnek a jövedelemben. A „Szindikalista Színház”-ban az előadó művészek ugyanannyi jövedelmet élveznek, mint a diszletezők, a statiszták és a technikai személyzet. A színházaknak egyféle belépőjegyűk lesz, amely három frankba fog kerülni. Az első előadást az első zónában vasárnap, április 2-án tartották meg. A „Szindikalista Színház” jövőben előadandó darabjait Franciaország és a többi államok legszabadelvűbb színpadi szerzői fogják írni, akik az általuk írott darabok minden egyes előadása alkalmával osztóznak a színházak személyzetével egyenlő arányban — a bevételben. Paul Lévy

Epilógus

a dési találkozáshoz

Az Uj Kelet tudósítójától

Megemlékezett az Uj Kelet arról, hogy a dési zsidóság március huszonhatodikán gyűlést tartott, hogy tiltakozzék a februárban összeült úgynevezett „dési zsinat” határozatai ellen. Ezzel kapcsolatban a mai postával a következő levelet kaptuk: „Az Uj Kelet tek. Szerkesztőségének

Cluj-Kolozsvár.

Mellékelve van szerencsém a március huszonhatodikán megtartott tiltakozó népgyűlés eredeti jegyzőkönyvét beküldeni. Levelem megírására az a körülmény indított, hogy a Kolozsváron megjelenő „Jesurun” című hetilap legutóbbi számában teljesen elferdített és a valóságnak meg nem felelő cikkeket közöl a népgyűlés lefolyásáról. A tudatos ferdtésektől hemzseggő közleménnyel szemben írásos adatokkal bizonyíthatom, hogy a népgyűlés egyáltalán nem volt cionista jellegű s azt nem a cionisták kérték egybehívni, hanem a színtén ellenzéki, de nem reakciós askenázok. Erre a népgyűlésre azért volt szükség, mert a hitközség nem volt hajlandó összehívni a reaktivitási közgyűlést, melyet Déaskenáz zsidóságának huszonhat reprezentáns tagja, köztük a rabbizsinat két delegátusa, névleg Rosenzweig Jakab és Majrovits Jakab, valamint Rosenberg Zsigmond, a hitközség örökös diszelnöke irt alá. A képviselőtestület megbizta Ordentlich Ferenc elnököt és Rosenzweig Jakab delegátust, valamint engem is, hogy az ortodox iroda szervezeti szabályainak megvizsgálására, Besztercebe utazzunk. En, bár Paneth Ezekiel főrabbi ur külön is megkért rá, nem voltam hajlandó Ordentlich elnökkel együtt a küldetésben eljárni, mert én a szabályzat sérelmes pontjait nem jóváhagyom, hanem esetleg korrigálni akartam.

Soha nem voltam cionista, senki nem vádolhat azzal, hogy magatartásommal a vallásos zsidóság ellen, de még kevésbé a rabbik ellen akartam volna vétetni. A besztercei iroda alapszabályai ellen csakis azért tiltakoztam és tiltakozom,

mert annak retrográd szellemétől a hitközségek további fennmaradását és fejlődését félttem.

Legjobban jellemzi ezt a szabályzatot és intencióit az a tény, hogy megalkotása óta hónapok teltek el és még ma sem merik a maga egészében nyilvánosságra hozni, mint ahogy keletkezésekor meglehetősen homályba burkolták.

A tiltakozó népgyűlésen az ortodox központi iroda, főleg annak elnöke iránti bizalmi kérdés fel sem merült, mert eddig az iroda pozitív eredményeket még nem produkált, a szóbanforgó szervezeti szabályok csak félmunka, melyért nem bizalmat, legfeljebb bizalmatlanságot lehet szavazni.

Az igazított hangulatban lefolyt népgyűlésen Rosenzweig kiküldött csakis az ominózus hatodik paragrafusáról, mely a hitközségi egység megbontására alkalmas, referálhatott és kijelentette, külön meghatalmazás alapján, hogy a besztercei rabbi annak idején alkalmat fogadni a hitközségnek a szervezeti szabályokba való betekintésre. A delegátusok, akik egyben a zsinat jegyzőkönyvének hitelesítői is, kötelezően kijelentették, hogy a szervezeti szabályokat magában foglaló jegyzőkönyv hitelesítése előtt szorgalmazni fogják egy rendkívüli közgyűlés összehívását, amely precedensül szolgáljon a többi hitközségeknek, hogy a

TUNGSRAM

szabályzat ügyében állást foglaljon. A népgyűlés a delegátusok hivatalos garanciájára a döntést egyelőre elhalasztotta. Hol van tehát az a híres kudarc? És hol a „Jesurun” sokat és fenhangon hirdetett igazságérzése, amikor annyi hazugságtól homzseg a híradása?

Dés, 1922. április 3-án.

Kiváló tisztelettel
Weinberger Samu,
a gyűlés elnöke

Eddig a levél, melyhez nem óhajtottunk és nem is szükséges kommentárt fűzni. Nem akarunk vitakozni senkivel sem a dési népgyűlésekről, sem objektivitásunkról. Helyettünk is beszél a nacionalista Weinberger Samu levele.

Három vagon kukorica elsikkadt Kolozsvár gabonájából

Sikkasztó, akit nem lehet tartóztatni

Az Uj Kelet tudósítójától

Annakidején sokat foglalkozott az Uj Kelet Kolozsvár és a vármegye élelmiszeri ügyével, mely a tél beálltával holtpontra jutott. A bucaresti bevásárló bizottság, hogy a vármegye és Kolozsvár kenyér- és lisztbiztonságát biztosítsa, százharminc kocsis gabonát utalt ki. A gabona bevásárlását és szállítását a Marmorosch & Blank égisze alatt alakult érdekeltségre bízták. Ennek a pénzeszopornak a megbízásából Stefan Micu gabonagyűző és Daszkel József, a kolozsvári Salamon Testvérek műmalmal alkalmazottja többmillió leivel az okiráltságú Caracalba utaztak, hogy a kiutalt búzát és kukoricát összevásárolják és Kolozsvárra szállítsák.

Tavaly decemberben indult meg a gabonaszállítás. Egy-egy küldemény tízhat kocsiból állott, de az egyes transzportok között egy-két kocsis gabonát soronkívül is Kolozsvárra irányítottak. Egy ízben, amikor Daszkel, aki felelős volt a gabona pontos és hiánytalan megérkezéséért és az elszámolásért is hazajött, azt találta, hogy három vagon, amelyet elutazása előtt indítottak Kolozsvárra, nem érkezett meg. Hosszas kutatás után sikerült megállapítania, hogy két vagon kukoricát Caracalából egyenesen Szamosújvárra irányították és azt sertéshizlalóknak adták el, a harmadik kocsis gabonának pedig teljesen nyoma veszett. Visszatért Caracalba s rájött, hogy a fuvarlevelet nem a Marmorosch-bank nevére állították ki, hanem egy szamosújvári idegen névre.

Daszkel attól való félelmében, hogy az eltűnt három kocsis gabona árát, körülbelül hatvan ezer lejt, rajta fogják követelni, feljelentést tett Micu ellen a kolozsvári ügyészségen. Balassan főügyész megbízásából Rosenfeld Ignác, a kolozsvári detektívtestület egyik legjobb embere Caracalba utazott, hogy Micu, aki ellen nem alaptalanul merült fel az okirathamisítás és sikkasztás vádja, letartóztassa és Kolozsvárra hozza. A detektívvel együtt dr. Anton György, a kolozsvári államrendőrség volt szubprefektusa, aki a Marmorosch-bankhoz érdekeit képviselte és a szintén érdekelt Salamon testvérek egyike is leutazott a regátba.

Micu, aki valószínűleg értesült, hogy keresik, napokig bujkált, amíg Rosenfeld detektívnek sikerült a nyomára jutni s egy este a kávéházban elfogta.

Felmondatlan vezető állását

változtatni óhajtja elsőrangú biztosítási főtisztviselő. Minden ágazatban és minden tekintetben perkt és kifogástalan. Központi vezetői, belső és külső szolgálatra és nagy főügynökség vezetésére egyaránt kiválóan alkalmas. Szíves ajánlatokat „Szakképzett assurance” jellegre e lap kiadóhivatalába kérek. 3625-1

Kolozsvárra hozni azonban Rosenfeld mégse tudta Micu, mert a caracali rendőrség, amely több hasonló ügyből kifolyólag eljárást folytatott a gabonagyűzők ellen, arra az álláspontra helyezkedett, hogy mivel Micu regátbéli illetőségű, az üzletet is az okiráltságban kötötte meg vele az érdekeltség, a bünyügyi eljárást is csak a regátbéli törvények alapján lehet lefolytatni. Ugyalászik, hogy a caracali rendőrség nyomozása során terhelő adatok merültek fel a szabaddalbon maradt Micu ellen, aki most táviratot intézett a Marmorosch-bankhoz, hogy hajlandó a három kocsis gabona árát megtéríteni. A bank megbízásából az egyik főtisztviselő Caracalba utazott, hogy Micuval az elszámolást megejtse, ha ugyan a távirat nem azt a célt szolgálta csak, hogy Micu időt nyerjen és a gabonagyűzők azóta meg nem szökött.

Viharos ülés a kamarában

Megsemmisítették a „Viitorul” főszerkesztőjének oravicai mandátumát. Mihalache és Dinu Bratianu vitája. A dobrozdssai képviselők és szenátorok kilépnek a liberális pártból. Liberális vélemény az erdélyi néphangulatról

Az Uj Kelet tudósítójától

A parlament tegnapi ülésének szenzációja van. A mandátumigazolások során újból megsemmisítettek egy mandátumot, ez alkalommal azonban nem szürke liberális Millaufert mandátumáról van szó. Mavrodí oravicai mandátumát semmisítették meg, akit megválasztott képviselőnek jelentett ki a választási elnök, bár nemzetipárti ellenjelöltje több szavazatot kapott. A mandátum megsemmisítése óriási feltűnést keltett, mert Mavrodí, a liberális párt hivatalos főorganumának, a „Viitorul”, főszerkesztője. A tegnapi ülés egyebekben sem volt érdekeltlen. Lupu dr. és Dobrescu liberális képviselő majdnem összeverekedett, csak nehezen lehetett az összeütközést meggátolni. Dinu Bratianu, a miniszterelnök második öccse, Mihalacheről akarta bebizonyítani, hogy a háború alatt katonaszökevény volt. Mihalache bebizonyította, hogy Dinu Bratianu valótlanságot állított. Az ülésen felolvasták azoknak a halottaknak a névsorát is, akik a hivatalos választási jegyzékönyvek szerint a liberálisokra adták le szavazataikat. A névsort a Ház asztalára tették és a liberálisok is kedélyeskedve, de nagy érdeklődéssel olvasták végig.

A szenátusban ratifikálták a Beszarabia egységesítéséről szóló törvényjavaslatot. A napokban kerül a parlament elé a dobrozdssai közigazgatási törvény revíziójára vonatkozó javaslat, emelylel kiderült, hogy nem is revízió. A kormány egyszerűen felfüggeszti az 1921-es törvényt és azt az 1914-ben a liberálisok által hozott törvénnyel kivánják helyettesíteni. A dobrozdssai képviselők és szenátorok, számszerint tizenketten, kijelentették, hogy amennyiben ez megtörténik, valamennyien kilépnek a liberális pártból.

A parlament üléséről szóló részletes tudósításunk a következő:

A kamara

A kamara hétfői ülésén a miniszterek közül Mosoiu, Angelescu és Bratianu Vintila vettek részt.

Lupas folytatja az éjjeli ülésen megkezdett beszédét a karasseverini választások törvénytelenségéről. Közben az elnöknek harminc aláírással ellátott ívet nyújtanak át, amelyben a vita befejezését kérik.

Popovics Mihály: Mi nem ismerjük el ennek a kamarának más jogát, mint hogy a választások alatt előfordult törvénytelenségeket és jogsértéseket orvosolja. Nem csinálunk obstrukciókat, de a jog becsülete követeli, hogy azok jogait, akiknek szavazatait ellopták, akiknek akarát megmásították, megvédjük.

Petre Gabricianu kéri, hogy a javaslatot vonják vissza, ami megis történni. A karasseverini választást szavazással igazolják.

Bratianu Vintila szólal fel ezután és kéri a parlamentet, hogy a parancsolóan követelő pénzügyi reform megalkotásában minél hamarabb és teljes erővel vegyenek részt.

Ujból megsemmisítettek egy mandátumot

Lupas az oravicai mandátumot támadja. Ott huszonegy székció közül

csak tizenöt eredményét hirdették ki, hogy ezáltal Mavrodí liberális jelölt megválasztását Braniste dr. ellen biztosítsák. Azonban Braniste így is 3916 szavazatot kapott, Mavrodí 3908 szavazattal szemben. Ennek dacára Mavrodít jelentették ki megválasztott képviselőnek.

A kamara 110 szavazattal 54 ellen, megsemmisíti Mavrodí mandátumát

és átadja az ügyet a vizsgáló bizottságnak.

Lupas a resicai választást teszi ezután szóvá, ahol visszaélések fordultak elő. Az ellenzéki jelölt 3336, a liberális 2319 szavazatot kapott. Az eredmény kihirdetését azonban magtagadták. Uj elnököt választottak, aki a helyes eredményt hirdette ki. Erre harmadik elnököt hoztak, aki annyi szavazócédulet semmisített meg, amennyi a liberálisok győzelméhez szükséges volt.

A többség azt követeli, hogy Molin Romulus, a nemzeti párt jelöltje hagyja el a termet.

— Ó az igazi megválasztott képviselő — kiáltja az ellenzék.

Vihar Molin körül

Molin: Kimegyek, de fenntartom jogomat képviselői helyemre.

Manu: a lugosi mandátumot és a faceti mandátumot is megtámadja, a többség igazolja mindkettőt.

Popovics Mihály és Lupu beszélni akarnak a többség azonban nem engedni szóhoz jutni őket. Moldován Viktor a karansebesi, Junian az uj-moldovai választásokat támadja. Mind a kettőt igazolják. Hatiegan Emil a csikmegei görényi és tölgyesi választásokat támadja, ezeket is igazolják.

Lupu és Dobrescu

Nicolai Juen az aradi választással foglalkozik, ahol Lupu visszautasították, hogy Bratianu Vintila ellenjelölt nélkül maradjon.

Közben Lupu és Dobrescu Navot között éles szóváltás támad.

— Maga háborús uzsorás, — mondja Lupu Dobrescunak.

— Én a huszmilliómat nem is szégyelem, de miből él maga és a bátyja — feleli Dobrescu.

Dulakodás támad, a két képviselő egymásnak megy.

A veszekedőket csak nehezen választották szét.

Végül Manseu Justin a kisjenői választást támadja meg, melyet szintén igazolnak.

Az éjjeli ülés

A kamara tegnap éjjel is ülést tartott, amelyen Mihalache, a parasztpárt vezére, nagy beszédet mondott.

Mihalache a musteni választásokat kritizálta és az ottani visszaéléseket sorolta fel. A parasztpárt — ugymond — elvesztették bizalmukat az ország vezetőjében és nemsokára a franciák, hogy szabad választások legyenek. A liberálisok körében hevesen tiltakoznak.

Mihalache nem volt katonaszökevény

Mihalache: A musteni kerületben közvetlenül a választások előtt el-

helyezték a kerületből az alprefektusokat és olyanokat neveztek ki, akik bírták a liberálisok bizalmát. Serbeanu (liberális) közbeszól: Mihalache 1912-ben katonaszökevény volt.

Mihalache: Ez nem igaz.

Folytatja beszédét és hivatkozik összes volt katonai parancsnokaira, akik fővilágosítást adhatnak róla.

Dinu Bratianu: Érdeklődtünk Mihalache katonai szolgálatára vonatkozólag többektől, köztük Averescu tábornoktól is. Averescu tábornok kijelentette, hogy Mihalache a marasesti ütközetben nem vett részt. Az ottani parasztpárt szintén kijelentték és megerősítették ezt. Megkérdeztünk több tisztelet, akik azt állítják, Mihalache nem tett eleget a frontmögötti szolgálatnak, hanem ahelyett, hogy kötelességét teljesítette volna, parasztpárti propagandát folytatott.

Mihalache: Látszik, hogy Dinu Bratianu sohasem volt a fronton. Adatokat sorol fel, amellyel megcáfolja Dinu Bratianu állításait.

Ki csinál bolsevizmust?

Mrejeru (liberális) közbekiált: A parasztpárt bolsevizmust csinál.

Mihalache: Tiltakozik a vád ellen, majd kijelenti, hogy épen a liberálisok azok, akik a bolsevizmust csinálják. A választásokon egyenruhás tisztek katonai és csendőrségi segédlettel csináltak propagandát a liberálisoknak.

Dinu Bratianu: A csendőröket az Ön véleményére hozták ki, hogy meg ne verjék a parasztpártot.

A szavazó halottak névsora

Mihalache: Felsorolja azoknak a halottaknak a neveit, akiket a musteri kerületben leszávattak. (Nagy derűtlenség.)

Dinu Bratianu felmegy az emelvényre, hogy megtekintse a szavazó halottaknak a névsorát.

Elnök ezután a gyűlést bezárja.

A szenátus

A szenátus ülésén Constantinescu minis ter van jelen, aki javaslatot nyújt be a már bevetett földek szétosztásáról.

Gruffa nemzeti demokrata szóvá teszi, hogy a kényszerbérlethez adott földek bérösszegét a hivatalnokok, már most, a munka megkezdése előtt beszedik.

Constantinescu: Ha ez igaz, hogy a hivatalnokok törvénytelenül járnak el, úgy meg kell őket büntetni. Ami a szétosztott földek értékét illeti, ez nem lesz nagyobb az 1916-ban fizetett bérösszeg huszszorosánál. Ha a bíróság nagyobb összeget állapítana meg, különbséget az állam fizeti.

Policrat megkérdi az igazságügyi minisztert, igaz-e, hogy már április 15-én életbelép az új lakbérleti törvény? Ez igen kellemetlen következményekkel járna, mert a bérlők legnagyobb része nincs abban a helyzetben, hogy a felemelt lakbért megfizethesse.

Florescu igazságügyi miniszter közli, hogy az új törvényt már holnap a kamara elé terjeszti és megvan győződve, hogy a mindkét fél megelégedését vívja ki.

Ratifikálják Beszarabia egyesülését

Ezután Beszarabia egyesülésére vonatkozó egyezmény ratifikálását tárgyalják.

Corie esperes emelkedik szólásra. Örvend, hogy az egyesülés ügyét itt letárgyalhatják. Beszarabia népe boldog, hogy 1918 óta románok vallhatják magát. Indítványt terjesztett be, hogy egyhangulag fogadják el a javaslatot.

A szenátus Beszarabia egyesüléséről szóló javaslatot egyhangulag elfogadja. Ezután a Lengyelországgal kötött kereskedelmi szerződést tárgyalják, amelynek ratifikálását a szenátus 83 szavazattal elfogadja.

Elfogadják a már bevetett területek szétosztásáról szóló javaslatot is.

Liberalis vélemény az erdélyi néphangulatról

A nemzeti párt parlamentenkívüli akciójával és főleg a készülő gyulafehérvári pártkongresszussal kapcsolatban az ellenzéki sajtó és a politikusok egyre többet hivatkoznak az igazított erdélyi néphangulatra, amelyet egyesek forradalmának mondanak. Több fővárosi lap hasábos tudósításokban számol be az elkészüléséről, amely Erdély népét az erőszakos választások miatt elűölte. Ugy tudják, ezek az értesülések mély hatást tettek az uralkodóra, aki erőlyesen sürgeti Erdély kiengesztelését.

A híradások ellensúlyozására most a liberálisok is megszólalnak és igyekeznek elhárítani, hogy a lapok tudósításai túlzottak és az ellenzéki politikusok csak elkészülésük hatása alatt látják oly sötétnek az erdélyi románság lelkiállapotát.

Az „Izbanda“ meginterjúvolta Sorriu erdélyi liberális politikust, aki kijelentette:

— Nem igaz, hogy Erdélyben forradalmi a hangulat. Erdélyi népe nem gondol forradalomra, az erdélyi nép az utolsó év tapasztalatain okulva, nem bizik az urakban. A parasztek mindenkivel jóviszonyban vannak, csak az urak veszekednek egymás között. A gyulafehérvári paktum alkalmával a nép nem is sejtette, hogy az bizonyos feltételek alatt jött létre. Örültek, hogy évszázados álmaik megvalósultak. A most hirdett újabb gyulafehérvári konferenciának semmi értelme nincsen és annak semmi jelentősége nem tulajdonítható. A választási visszaélések, melyek most az ellenzéki propaganda alapját képezik, valósággal nem történtek meg. Amit ezekre vonatkozóan az ellenzék a kamara elé terjeszt, azok nem egyebek sorozatos, alaptalan rágalomnál. En, huszezer leit deponáltam az Albina bankban annak számára, ki valamely meg nem engedett választási propagandát bizonyít rám. Eddig azonban senki sem jelentkezett.

HIREK

Az Új Kelet előfizetőihez

Uj politikai és gazdasági alakulás forgatagában, széthulló kéve sorsára jutott Erdély zsidósága. Érdekek és világnézleti irányulatok egymásnak idegen, egymással szemben ellenségesen álló gyenge részekre bontják népünket, melynek egyetlen erőssége az egység volna. Gyöngye, ellentállásra képtelen részekre bontva, egyéni és közös nagy érdekeinkben egyaránt tehetetlenül ki vagyunk szolgáltatva az eshetőségeknek és a nálunk erősebbek jó vagy rossz indulatának. Csak az ujáteremtett népi egység adhatja meg Erdély zsidóságának a kifelé ellentálló, befelé alkotó erőt és csak erős kévékdítő adhatja meg a széthulló kévének az egység erejét.

Népünk széthulló kévéjének egyetlen erős kévékdítője az Új Kelet. Minden előfizető egy-egy öntudatos szál ebben a kévékdítőben és minden meg nem újított előfizetés egy-egy erősítő szál, melyet elvonatnak a széthulló kévétől. Szerzzetek új előfizetőket az Új Keletnek, mert minden új előfizető egy-egy erősítő szál, melyet ti adtatok a szent kéve egységének.

Az Új Kelet előfizetési ára:

Égész évre	L 360.—
Félévre	190.—
Negyedévre	100.—
egy hónapra	35.—

egyed szám ára, pályaudvarokban is, L 150

— A király hadsegéde főbelötte magát. Bukarestből jelentik: Nicolao Andreievics ezredes, a király hadsegéde, tegnap főbelötte magát. Tettének oka gyógyíthatatlan betegség.

Hatezer szénbányász sztrájkol Amerikában

Nagy sztrájk és munkáskizárás Angliában

Washingtonból jelentik: Péntek óta az Egyesült-Államok szénbányászai sztrájkolnak. Hatszáz ezer szénbányász hagyta ott a munkát. A sztrájk a munkásság bérkövetelése miatt tört ki. A kormány, az ipari és kereskedelmi világ meglehetősen nyugodtan tekint a sztrájk elé. Davis munkaügyi miniszter kimutatása szerint a felhalmozott széntartalék két hónapra elegendő. A kormány egyelőre tartózkodik tőle, hogy a munkásság és a bányatulajdonosok harcába beleavatkozzon, ma még csak arra korlátozza feladatát, hogy a rendet fentartsa.

A beavatkozás csak akkor történik meg, hogy ha a sztrájk eldurvul és a szénhiány következtében krízis fenyeget.

A kormány másik feladata az, hogy ügyeljen, ne hogy a szénbányászok munkabeszűntetését egyes szénkereskedők hirtelen meggazdagodásra használják fel. Davis szerint minden árdragítás jogosulatlan és szükség van a közönség türelmére is. Az igazságügyi miniszter már bejelentette, hogy a szénuzsorát a legnagyobb szigorral fogja letörni. A munkásság megbízottai közlik, hogy egy-egy munkás keresete évente hétszáz és ezerháromezszáz dollár között van és csak kevesen tudják felvinni ezernégyszáz dollárra. Egy

napszámot hét és féldollárt kap naponta, a bányász, akit a kiaknázott szénmennyiség után fizetnek, napi tíz-tizenegy dollárt. Ha leszámítjuk az ünnepnapokat, alig ezerháromezszáz dollár az évi jövedelem. Ezzel szemben a legszűkebb megélhetési minimum ezernyolczszáz dollár. A munkásság huszszázalékos fizetésjavítást követel, úgy, hogy ezernyolczszáz dollár évi jövedelemre tennének szert. A barnaszén bányászai minden tárgyalást visszautasítanak. A fekete szénbányák tulajdonosai, szemben a munkásság követeléseivel azt állítják, hogy a béreket tizenkilenc százalékkal csökkenteni kell, hogy a háboru előtti állapot helyreálljon.

Párisból jelentik: Az angliai munkáskizárások az egész angol munkásságot izgalomban tartják.

Az ipari munkásság negyvenhét szakszervezete bejelentette a munkásszövetségnek, hogy ha a vasmunkásokat kizárják, a szakszervezetek háromszáz ezer tagja sztrájkba lép.

A munkaadók közöttük a szakszervezetekkel, hogy ha a tárgyalások nem vezetnének megegyezésre, akkor a sztrájkhoz esatlakozó munkásokat is kizárják. Közben valamennyi angol kohómunkás sztrájkbalépet, mert nem akarják elfogadni a munkaadók bérredukcióját.

Isac Emil megmarad az erdélyi művészeti ügyek élén.

Isac Emil művészeti ügyek élén. Isac Emil színházi főfelügyelő néhány napi tartózkodás után Bukarestből Kolozsvárra érkezett. A főfelügyelő a fővárosban Bannu miniszternek referált Erdélyi művészeti ügyeiről. A kormány, mint ismeretes, Bukarestbe összpontosította a művészeti irányítást és több felügyelőseget megszüntetett. Az erdélyi felügyelőség hivatalos formában valószínűleg megszűnik április tizenötödikével, de Isac Emil — címe és jellege megtartásával — véleményező faktorként kimélyültebb hatáskört kapott. A miniszter kijelentette Isac előtt, hogy a művészetet politikai vonatkozások alól mentesíteni akarja és ennek igazolására a nyárára játszási engedélyt adott egész Erdély területére Wiesbachnak, a berlini Lessing-színház igazgatójának, Schmidt-hauer orgonaművésznek és Voltalini olasz énektársulatának. Isac Emil írásban fölkereste dr. Protoc, a londoni Student Movement House igazgatóját, aki az utódállamok kiváló zenestermékeiből nagy irodalmi koncertet akar bemutatni az angol szellemi arisztokrácia előtt. Arra kéri Isact, jelölje ki az erdélyi legjava kompozíciókat és írjon erről ismertetést. A hangversenyt Rudyard Kipling beszéde fogja ünnepélyesen megnyitni. Ambrus Zoltán, a budapesti nemzeti színház igazgatója is irt Isacnak és tőle valamelyik himnuszos román író magyarra fordított drámáját kéri. Az a tény, hogy Erdélyben megmarad az inspektorátus, azt jelenti, hogy a kormány Erdély művészetére különös súlyt helyez. A nagybányai festő kolóniát a kormány ki akarja bővíteni és kapcsolatot akar megteremtteni Nagy-bánya és az újonnan berendezett konstanzai művésztelep között. Isac főfelügyelő megbízást kapott a romániai művészi és irodalmi termékek nemzetközi védelmét célzó előterjesztés elkészítésére. A főfelügyelő maga mostanában intenzív irodalmi működést fejt ki és egyik kötete a napokban fog megjelenni. Azonkívül fordítja Molnár Ferenc Liliomát a Bukaresti Nemzeti Színház számára és Romeo és Juliát irodalmi románságra ülteti át, egy ugyancsak bukaresti művészsztinpad számára. Ady Endre verseinek fordításával is foglalkozik.

Amerika annektálta Libériát. Párisi levelezőnk írja: Az Afrikában lévő Libéria néger köztársaság, amelyet a rabszolgasorból felszabadított négerék létesítettek, megszünt

önálló állam lenni. Amerika annektálja. A szabad kis állam teljesen az Egyesült-Államok gyámsága alá került. A libériaiak, esodálatsképen, nem tiltakoztak a gondnokság ellen, a köztársasági elnök pedig, aki Monroviában, Libéria fővárosában lakik, épenességel közömbös az ennektálással szemben. Neki — mint a „Figaró“ írja — ennél sokkal nagyobb gondjai vannak: új akvizíciókkal kell sürgősen kiegészítenie bélyeggyűjteményét. A nép pedig, amely eleinte fel volt háborodva, ugyancsak közömbös lett, sőt, örömmel veszi az annektálást, mert az amerikai hófehér bört és szőke szakált igérték férfiaknak, nem szólvá arról, hogy a néger nőket teljesen behódoltatták a hófehér bört igéretével.

Halálba kergette a vérbaj. Tegnap reggel Bires József 56 éves békocsis Pata-utca 73 alatti lakásán felakasztotta magát és meghalt. Tettének oka az volt, hogy gyógyíthatatlan vérbajt szerzett, mely lábának amputálását tette szükségessé. Az operációtól való félelmében inkább a halált választotta.

Három napig színházi szünet lesz. Popovici Valér kolozsvári rendőrfelügyelő a művészeti minisztérium 12689. számú rendelete alapján elrendelte, hogy a görögkeleti husvét előtti nagyesztortók, nagypéntek és nagyszombat, azaz április 13., 14. és 15. napján minden látványossági (színház, mozi, bábszínház és hangverseny) előadás tilos. A rendelet minden olyan nyilvános helyiségre, amelyben zenekar játszik vagy énekhar működik, szintén kötelező.

100 leit kell fizetni vagononként és naponként a vámnál vesztendő árúért. Bukaresti munkatársunk jelenti: A vámvezérigazgatóság rendelete szerint — a jövőben minden vagon után, amely valamelyik vámvihatalnál vesztogel — naponként 100 leit fog kellenni fizetni. A vámvihatalok ezenkívül utasítást kaptak, hogy az export-engedélyeket saját hatáskörükben is szigoruan felülvizsgálják.

Április 12-től 20-ig szabadságot kapnak a zsidó katonák. Bukaresti munkatársunk jelenti: A hadügy-minisztérium rendeletet küldött az összes katonai parancsnokságoknak, amelyben utasítja azokat, hogy április 12-től 20-ig, a zsidó husvétü ünnepek tartamára az összes zsidó katonákat szabadságot adják.

Kirabolt kocsmáros. Hétfőn éjjel ismeretlen tettesek betörték a mócsi vám közelében lakó Kone Bernát kocsmáros házába és onnan hatvan ezer lei értékű fehérneműt, ruhát, készpénzt és egyéb holmit vittek el. A mócsi csendőrség kérelmére Rosenfeld kolozsvári detektiv kiszállott a helyszínre s megállapította, hogy a tettesek a kocsmáros az utcára nyíló ablakán át hatoltak be a házba s mig Koneék a hátsó szobában aludtak, felfeszítették a szekrényeket, majd a kocsmáros levő italt kifolyatták a földre s miután minden éremelhető értékű tárgyat magukhoz vettek, megszöktek. Többen állítják, hogy a betörés éjszakáján több cigányszeker vesztegelt a kocsmához közel az országuton. Valószínű, hogy a betörést kőbor cigányok követték el, akiknek Rosenfeld detektiv már nyomukban is van.

Házasság. Feldmann Erzsi, Kolozsvár és dr. Kenéz Lajos, Nagyvárad, jegyesek.

Weisz Margitka (Kolozsvár) és Erdélyi Kálmán hírlapíró április 4-én házasságot kötöttek.

Az „Éjjeli menedékhely“ Párisban. Párisi levelezőnk írja: Gorkij Maxim „Éjjeli menedékhelyét“ 1905 óta nem játszották Franciaországban. 1905 előtt is mindössze tizenkészer adták, igaz, hogy olyan művészekkel, mint Elenore Duse és Suzanne Despres. A nagy francia tömeg tulajdonképpen még ma sem ismeri a szociálista világirodalomnak ezt a legklasszikusabb alkotását. A Comédie des Champs Elysées nagy és rizikós feladatra vállalkozott, amikor a mai reakciós Franciaországban újból színpadra hozni Gorkij drámáját. Az előadás egyike volt a legjobbaknak, amelyeket Páris az utóbbi években élvezhetett. Hiába miniszterelnök Poincaré, a francia főpapság hiába oltja be befolyásával a kispolgári szellemet. A Comédie des Champs Elysées színpadjáról Vasilisa, Vasa Popel, Natasa nálunknál sokkal hatalmasabban hatottak. Az orosz színtársulat, a Georges Pitoeffé, amely az „Éjjeli menedékhelyt“ színpadra hozta, oroszos realizmus és emberi artiztikumot vitt bele minden egyes szerepbe. Néhány francia színész és színésznő, így Marion, Manson kisasszony és M. Carpentier, akik az előadásban résztvettek, kiváló forradalmi átérzéssel segítettek orosz kollegáknak.

Hirdetmény kóserhus ügyben! Értessítjük a kóserhus-fogyasztó közönséget, hogy a Timár-utca (Str. Tabacariilor) 1. sz. alatt levő hitközségi huscsarnokban a legújabb, hatóságilag — minőség szerint — történt ármegállapítás értelmében kilogrammonként 10, 14 és 16 leiben árusítatik a kóserhus. Ugyanott kapható naponta friss bárány- és szopóborjúhus napi árban. — A huskezelőség.

Gyászolják Károlyt

Budapest, ápr. 4. A legitimista proklamáció kibocsátói ellen államellenes ügy elkövetése miatt rendőri eljárás indítottak.

Budapest, ápr. 4. Zita királyné egészségi állapotáról kedvező hírek érkeztek. Eszerint nem igaz az a berlini jelentés, hogy Zita korai szülésbe meghalt volna.

Budapest, ápr. 4. Gróf Károlyi József táviratot intézett Funchalba az ott időző magyar arisztokratákhoz, hogy a király holttestét azzal a magyar trikolórral borítsák be, amelyet annak idején Károly magával vitt Funchalba. A társadalmi egyesületek és testületek gyászgyűléseket tartanak. Az Akadémia gyászgyűlésén Berzeviczy Albert, a főváros gyászgyűlésén Sipőcz polgármester parentálta el Károlyt. Sipőcz kifejezte a főváros óhaját, hogy a király holttestét Magyarországra hozzák és az özvegy az árvákkal Budapesten találjon otthont.

IFJU KELET

Zsidó ifjusági folyóirat
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 48.

Oroszország koncesszió-tervezeteket terjeszt a génuai konferencia elé

Csicserin nyilatkozata a „Frankfurter Zeitung”-nak

Az Uj Kelet tudósítójától

A „Petit Parisien” jelenti: A génuai konferencia előtt a szövetségesek még egy konferenciát tartanak, amelyen megbeszélnek magatartásukat. Lloyd George, aki Schanzerrel tárgyalt Londonban, április nyolcadikán érkezik Genuába. Kilencedikén, a konferencia előestéjén tanácskoznak a szövetséges hatalmak megbízottjaival. Francia részről megjegyzi, hogy jöhet Boulogneban Poincaré és Lloyd George között már létrejött a megállapodás és noha a londoni szakértői kongresszus a konferencia technikai problémáit illetően egyöntetű állásfoglalásra vezetett, nem lehetetlen, hogy Genuában nézeteltérések lehessenek.

Még a mai napig sincs tisztázva, hogy a konferencia mivel kezd a tárgyalásait. Lloyd George azon a véleményen van, hogy az orosz kérdéssel kell kezdeni. Ez a kérdés marad az előtérben végig. A „Temps” jelenti: Lloyd George Genuába utazásán megbeszélte a találkozóhoz fog Poincaréval. A találkozás a boulognei megbeszélések kiegészítője lesz.

Berlinből jelentik: Németország megbízottjai a génuai konferencián minden valószínűség szerint a következők lesznek: Wirth birodalmi kancellár, dr. Rathenau külügyminiszter, dr. Hermes pénzügyminiszter és Schmidt gazdasági miniszter. Az orosz delegáció vezetői: Csicserin külügyi népbiztos, Joffe és Krasszin. A „Frankfurter Zeitung” rigai tudósítója beszélgetést folytatott Csicserin külügyi népbiztosal, aki kijelentette, hogy Szovjetországnak jelentégy politikája *termelési politika*. Genua főproblémája, amit meg kell oldani, Orosz-

ország újjáépítése. Nem szabad érinteni a szovjetkormányt és Oroszország szuverén jogait.

Az orosz delegáció minden ellenőrzést és biztosítékot visszautasít, amely Oroszországot a külföldi tőkék gyarmatává akarja változtatni.

Oroszországnak Genuában, minden lehetőséget meg kell ragadnia, hogy megegyezzen a hatalmakkal. A delegáció főtervése lesz: minden konfliktustól tartózkodni, valamennyi kérdést őszintén feltárni és megoldani. Oroszországnak elsősorban kölcsönökre van szüksége, hogy újra épülhessen, erre a célra egész sereg koncessziótervezeteket fog Genuában elterjeszteni. Ezek a koncessziók erősségekre, bányákra, mezőgazdasági üzemekre s új vasutakra vonatkoznak. A tervezetek egytől egyig kidolgozott projektumok. A beszélgetés végén Csicserin rámutatott arra a föltétlen szükségességre, hogy Oroszországot jogilag is elismerjék, mert ez szabályozza gyakorlatilag az orosz vonatkozásokat azomszéd államokkal.

Oroszország Genuában be fogja nyújtani követeléseit azokról a károkról, amiket a fehér ellenforradalmi hadseregek okoztak.

Moszkvából jelentik a Frankfurter Zeitungnak: Szombaton alakult meg az orosz fővárosban az a német-orosztársaság, amely az orosz és a német népbársátság viszonyának az ápolását tűzte ki célul. A társaság célja a két ország gazdasági és ipari fejlődésének az előmozdítása, helyes információk közlése, közös munka, tudományos technikai, kereskedelmi és ipari téren. A társaságnak nincs politikai jellege. Az alakuló ülésen a szovjetkormány-nak is ott volt a megbízottja, a német hivatalos részről követségi attasé jelent meg.

SZERRESZTŐI ÜZENETER

Adomázó. Elméletek nehezen alkalmazhatók a vice lényegére, amely néprajzi összességek szerint változik, foglalkozások szerint, műveltségi színvonal szerint is. Schoppenhauer azt mondja, hogy a vice egy a konvenciók valamely lefojtott gondolatcsikra, amely fölszabadulása pillanatában kellemes lelki élményt okoz. Freud azt hiszi, hogy az éle a lelki cenzura alól fölszabadult őszinteség és annak illusztrálására épen azt a közismert zsidó vicet vonultatja föl.

A vonat fülkéjében két ember utazik. Egy ideig hallgatnak. Az egyik szerényen a sarokba húzódik, látni, hogy zsidó; a másik a pad közepén ül, utruhában, vidéki jómódu urnak látszik.

Végül megszólal a modernebb: — Mondja csak kérem, mikor lesz Peszach?

— Peszach? — feleli széles gesztussal — ja so!

És már közöpre ül és már lábait átrakja a másik padra.

A zsidó félelem fölszabadult, mihelyt megbizonyosodott afelől, hogy nem zsentrivel van dolga.

A teória nem alkalmazható a legtöbb zsidó vicere. A zsidó éle része a zsidó humornak, amelynek derüje mögött csöndes fájdalom húzódik meg, a tragikummal itatott zsidó lélek megadása és halk reménysége vibrál benne. Nem mindig fordulatos és csattanós, mint a francia vice, sem szatírával telített, mint a német. Inkább tartózkodó és fájdalmas. A legismertebb pesti viccek egyike mutatja, hogyan csillog fel egy-két odavetett szóban a zsidó keserűség.

Héjjas Iván tavaly egy gyűléstől és terrortól izzó, de zagyva stílusú kiáltvánnyal félemlítette meg Budapestet. Héjjas szerzeményét kifüggesztette a főhadiszállásra, a Britania szálló kapujára. A plakátok elé pedig fegyveres őrköt rendelt, hogy a manifesztumot senki ne téphesse. A járőkelők megállítottak a plakát előtt. Egy zsidó is megállott és egy ideig olvasta a

nyomatványt. Azután egy leintő kézmozdulattal odaszólt a poszt-nak:

— Mit plakátrooz ez a Héjjas, miért nem megy inkább gyilkolni?

Vagy egy másik:

A kövér pénzeszsák megjelenik a zsidó művész műtermében. Nézegeti a képeket, mindegyikre van olyan megjegyzése, amitől a festő torkában érzi az epéjét. De türelmes, abban a reményben, hogy a kritika végén kis üzlet lesz. A műbarát kérdéseket is intéz a művészhez. A festő nagy megadással válaszol. A műbarát kérdezi:

— Mondja uram, munkájának melyik része a legnehezebb?

— Az — mondja a művész keserűen — hogy Önnek egy képet eladjak.

Ismert zsidó kabaré-vice a következő, az ugynevezett „chüpe” jellemzésére.

Előkelő vendéglő asztalánál két német juoker ül. Egyszerre letelepszik melléjük egy zsidó, pipára gyújt és nyugodtan nézi a levegőt.

A két német fészkolódik:

— Mondja — szólal meg végül az egyik — tudja, hogy antiszemitékkel ül egy asztalnál?

— Amig rendezesen viselkednek — feleli az atyafi — addig itt ülhetek, ha mégolyan antiszemiték is.

És tovább eregeti agyarából a füstöt.

Ne is próbálkozzék a vice meghatózásával, mert nem fog vele célt érni.

Dr. Sz. A. né. Bájos és kedves írás, de nincs úgy kikerekítve, hogy közreadhassuk. Otól nem közlünk csak nagyon jót.

Segesvár. Anekdotát nem szokás tudományos érvekkel cáfolgatni. Az adoma különben elég régi: található Chajim J. Dávid Azulai „Sem Hagdolim” című könyvében. A szerző azt mondja, hogy Szaadja és a szabómester meséjét régi kéziratban találta. Azonfelül nem lehet megállapítani a Tóra betűszámát a töraszövegek különbsége miatt sem. Ibn Ezra figyelmeztet erre egy helyen (Miksa taasze et hamora. Taasze vagy teosze?) De ha nagyon érdekl, megtalálja Pné Josua (Kiddusin

AZ ÁLOMTELEPES

Irja Kaczér Illés

II. Két gyerek

Tel-Chálóm, nyugalom

Kora reggel: a madarak elszórják a hűtőt, a frissesség és a vígság magvát a szélbe. Egyedül vagyok, de nem érzem az egyedüllétet, a völgyben a testvéreim, dolgoznak és énekkelnek. Ha megállok figyelni, hallom az amazok telepéről a trilhat, Iza és Dinjuska röpi az égnek, két boldog madár. Dinjuska nem maradt egyedül, Iza visszament. És Ilyicska a maga telepére: ott ültetgeti az eukaliptuszait a víz mentén... Nem tudom elgondolni, mi történt a két ember között, összekerültek egy napra, aztán elváltak s most fejle se néznek egymásnak. Összeveszték? Berácha azt mondja: virul ez az Iza, csupa jókedv és szépség. És Ilyicska a régi. A hangja ugyanolyan olajosan keserű, mint volt.

Furcsa, hogy a kigyó irhája el-tűnt. Nem volna furcsa, hiszen anynyi itt a gólya meg a gém, ők vihették el, de Alfieri azt mondja... mosolyognom kell magamon: én is hiszem Alfieri meséjét? Hogy az a kigyó... nem, nem hiszem. Kár, hogy Ilyicska meg Iza már nem találta meg, ők meg tudták volna mondani, vipera volt e, áspis vagy más-fajtaju osuszomászó, megnézték volna a réregfogait... Vagy nem azért mentek? Ahogy így tűnődöm a dolgon: ez a kigyó ugyanaz, amely az első emberpárt összehozta, vagy ahogy a régiek mondják, bűnre csábította. Két fiatal teremtes, akit a lélek dacosága eltaszít egymástól, szalad ki a rétre s füben bozótban keresi a kigyót, az ürügyet, amely egymás karjába kergesse őket. Nem találták?

A kigyó, Alfieri meséje... Abu Abdulla nyugtalanít. Ha öntözöm a

rizst, akkor is rá gondolkodok, ha nézek a Kecske-tógy felé, akkor... mit akar tőlem ez az arab? A Kecske-tógy a mi zsilipünk. (A gyerekektől hallottam ezt az elnevezést is... ők kitől? Messze van, de a mélyföldről odalátok. Odáig minden kopár csak egy-két zöld foltoska, Zebulon földje, Aron és Alfieri vetése. Itt-ott felcsillan a víz, amint tovakalandoz a völgyben, néhol elterpeszkedik s a talaj merő vízenyő. Ha fák szegélyeznének, elérjőzve előlem a Kecske-tógy, de ez még sokára lesz. Most jobb a kopárság, látni akarom a zsilipet: erősít a munkámban. Ha ezt megcsináltuk, akkor a mederásást is és mindent amit tervezünk, mindent, ami még a képzeletünk fenekén csirázik.

És látnom kell a zsilipet, nem olálkodik-e rosszember körülötte, hogy elrontsa, amit mi építettünk. Igen, Alfieri azt mondta Peninának, amikor egy nap nem merete kiterelni a barmot a Mákoskálásra: ne féljen, ne féljen, nincs ott több kigyó, azt az egyet is Abu Abdulla vitte oda, hogy elérjőzzen minket ettől a földtől. Pennia elmondta Beráchanak és Berácha azóta nyugodt. Még a gyerekeket is nyugtatja: „Csak menjetek, nincs több kigyó a Mákoskáláson.” A gyerekek hiszik és nem félnek. Igaz, hogy Ezékiel nagy pástorkutyát hozott nekik és Ruben, a hős, aki megölte a kigyót, követ és bottal gyakorlatoztatta őket. „Ott szalad a kigyó, oda üss!” S a mi apróembereink felkészülnek a harerra.

Ők a kigyó ellen, a felnőttek Abu Abdulla és az ő testvérei ellen Engem nyugtalanít ez a készülődés. Félek a harctól? Félek. Gyáva vagyok? Gyáva. Embernek tudom magamat, gyáva vagyok, gyáva a magam és a más vérént ontani. Nem akarok. Se őskort, se hőskort. Mi a magunk vérében főttünk és puhultunk, és ha em-

berek lettünk, nincs utunk visszafelé. Mostanában nem jön ide Abu Abdulla és ez is nyugtalanít. Ha jönne, beszélnek hozzá. Elhívnam Ilyicskát, ő is. Ketten megértetnénk vele, hogy szeretjük őket, testvéreik vagyunk és békét akarunk. Így hogy nem jön, meddő tusát vivok vele a bensőmben és a testvéreimmel, akik azt mondják, ő a mi rontó ellenségünk. A kozák. Alfieri megépséggel azt mondja, hogy a kigyó az ő kancsukája volt. Alfieri változókéony természet, akkor még ő is testvérnek mondta Ibn al Faridot és most... azért mondja-e, hogy buzogtassa forró képzeletét, mert mesemondónak született?

Valami van a dologban. Ahogy a nap elvillan a vizen, eszembejut a három fegyveres arab szemefehérje, amint összevillogott. Érzem, hogy rosszban török a fejüket. Néha megborzongok, mintha a hátam mögött volnának... Nachmen és Baszje itt ásogat néhanap a közelemben, vezetőik a vizet a földjükhöz, kedvem volna megkérdezni tőlük: „Ti mit gondoltok, ráncsap a kozák?”

De sose jutok odáig. Nachmen nevét és a szakála meg a sze ne csupa napfény. Egészen más ember: mintha a halálos ágyból kelt volna új életre. Már nem a hallgatag Nachmen, tele a szája beszéddel s a villogóan fehér gyolcsing (Baszje mossa rá) ugy eltakarja a pogromkést, mintha sohase lett volna ott a lapockája alatt. Ő mondta először, hogy Abu Abdulla olyan, mint egy kozák, de most már nem hiszi. Nem, nem is kérden tőle. Most Baszjeval versenyez, ki ás mélyebbre és ki többet hamarabb s az arca pufók és piros az erőlködéstől.

Ellenben én. Látom, hogy Ibn al Farid okkal nevetett s az én rizsem meddő marad... Csakugyan ő a kozák? S a kigyó a kancsukája?

Nem, ezt nem hiszem mégse. De a zsilip! Nem tudom, miért gondolok mindig a zsilipre, talán a madarak miatt, akiket az arab ellenünk akar megvédeni. Pedig egyetlen madár se költözött el a mi nedvontó Kecske-tógyunk miatt, még lejjebb is jöttek, mert a vízenyős földeken már megterem a béka meg a gyík.

Most is, ahogy odanézek a Kecske-tógyra, emberek járnak ott. Az izgalom felkavar: no lám! Innen olyanok, mint a madarak, de nem madarak, madár nem látszik ideig. Ketten vannak. Egy magas alak, meg egy kicsi. Körünézek. Eresz-kednek lefele. Megindulnak? Jönnék felém.

Nem, ezek nem Abu Abdulla emberei. Jámbor vándorok, talán ép a testvéreink. A hórihorgasnak bot van a kezében, a fején fehéren villog a nap; a másik szorosan mellette, mintha támogatná. Nem, a hórihorgas nem is hórihorgas... egy görnyedt öregember meg egy gyerek. Most megállnak, észrevették Zebulon telepét, a kis cölöpkalyibát, odamenjenek? Megyek elébük, intek nekik, a zubbonyomat lengetem a kapanyélen: „Hé, emberek, ide hozzám!”

Jönnék. A fiu kiált, de nem értem, mit. Ahogy közelebb érnek, ismerős nekem ez az öreg. Tévedek, nem az öreg, a fiu. Ismerem. Eljnye hol láttam? Odakünn. A, hiszen ez Mélech. „Mélech, Mélech!” és szaladok elébe. Megölelem, megcsókolkolom, mintha a magam gyermeke volna. „Béke veletek!”

„Béke!”, köszönt reszketősen az öreg és törölgeti verejtékes halántékát. Mélech vidáman mondja: „Ez itt a nagypó. Elmondtam neki, milyen szép itt... megszöktünk. Idejöttünk közéték. Dolgozni mind a ketten.”

(Folytatása holnap)

30) kommentárjában azt az általánosan elterjedt véleményt, hogy a Tóranak 600.000 betűje van. Jisrael kezdőbetűiből is ezt okoskodták ki: Jés sisim riba otjot l'tora. Persze ez sem hiteles, mert az 5888 vers — P. J. szerint — legjobb esetben 800.000 betűt eredményezhetne. Talán, ha hozzáveszünk Onklosz targumját, akkor kijön a 600.000 — mondja a szerző. De legjobb lenne, ha például ön egyéb elfoglaltsága híján megszámlálná a Tóra betűit.

B. Székelyudvarhely és B. Szaniszló. Bukaresti munkatársunkat megkérjük, hogy tudakolja meg ezeket az ügyeket. Azután visszatérünk rá.

G. S. Oradea-Mare. Csak önkéntességi disztingció viselésére jogosít. Tiszti vizsgára érettségivel, vagy egyenrangú szakiskolai végzettséggel becsát-ható.

P. S. Oroszkó. Nem állunk összeköttetésben az említett lapokkal.

P. E. Sighet. Tessék az Achuzához fordulni. Cluj, Görögtemplom-utca 16.

Nagyrománia. Kérdéseire feleletet kap a hadkiegészítő parancsnokságon. Mostanában emelték a látározási díjakat. Rajnamenti Frankfurt nincs.

Szatmár. Persze, hogy tamuz tizenhetedikén és nem tizenhatodikán. Mutasson valakit, aki sajtóhírből ellen védekezni tud.

W. I.-né, Szilágycseh. Ha megvanak az iratai, forduljon az amerikai konzulátushoz. Ha a romániai bevándorló kontingens nem telt be, megkaphatja a vízumot.

H. A. Turru-Severin. Forduljon kérésével az Erdélyi Palesztina-Hivatalhoz Cluj, Calea Reg. Ferdinand 48.

IV. gimnázista. Csak szabad idejében folytathatja, de jobban teszi, ha szabad idejét sporttal vagy önképzéssel, zenével, olvasással tölti.

Magyarországgal összeköttetésben lévő kereskedőket és gyárosokat közölről érdekli, a MAV. budapesti igazgatóságánál, valamint az összes állomásoktól be lehet szerezni.

(x) **Megengedik az amerikai arany bevitelét a gyöngye valutájú országokba.** Washingtoni jelentés szerint a pénzügyi hivatal vezetője kijelentette, hogy nincsen kifogása az ellen, ha gyöngye valutájú országokba aranyat visznek ki az Egyesült-Államokból. Az amerikai arany is nagyban hozzájárulna az európai bankforgalom csökkenéséhez. Az államtitkár legközelebb rendeletet hozhat ki, amely az aranykivitel megengedését összes rendelkezéseket hatályon kívül helyezi.

(x) **Közföldi árujac** április 3-án. Marsailles: rizs 100 kgr. 65 50 frank, amidon 125, Le Havre: gyapotfonál 50 kgr. 247, kávé 247 és 167-25. Páris: cukor 100 kgr. 169 frank. Newyork: ezüst órája 65-75 cents. London: kausuk 1 kgr. 8 d., arany 95 h. 3 d., evüst 34 d., réz tonnája 58-8, ólom 21-10, cink 25 13.

(x) **Ujabb munkáselbocsátás** a csehszlovák malomiparban. Pozsonyból jelentik: A magyar korona árfo-lyama a szlovenszlovák malomipart újabb megpróbáltatások elé állította. Különösen súlyosan érinti a nyugatszlovenszlovák malmokat, amelyek kénytelenek voltak munkásaik jelentékeny részét elbocsátani. A Brünnben lefolyt malomkongresszus a szlovenszlovák malmok helyzetével is foglalkozott.

(x) **Németországi gabonapiac.** Berlin, apr. 2. Az amerikai piacon elő-álló áreszkendések, a deviza kurzusok emelkedése következtében megszüntek. Nagy liszteladások történtek, a malmok azonban nem tudnak az összes kötéseknek eleget tenni. Az áralakulások a következők: Buza M 685-692, rozs 515-525, nyári árpa E 540-560, zab 995-500, tengeri (márc.-ápr.) 448-452, ab Hamburg. Buzaliszt M 1620-1740, rozsliszt 1180-1300, buzakarpa 400-405, rozskorpa 505-410.

Hamburg, apr. 2. Nyugodt üzlet-ménhet mellett csekély forgalom. Emel-kező árak: Buza M 655-665, rozs 500-510, zab 470-486, belföldi dara 520-559, tengeri 535-438, buzakarpa 400-410, rozsliszt 980-385.

Bremen, apr. 2. Belföldi buza M 670, la Plata 1020, M 545, la Plata tengeri M 520, amerikai vegyes(tengeri) M 435, nyári árpa 540.

München, apr. 2. Rozs M 550, buza 670-680, árpa 570-580, buza 670-680, zab 470-480.

Wien! irodánk

és Bruck—Hegyeshalom—Buda-pest—Szolnok—Biharkeresztes—Békéscsaba és Kőtegyanban fel-állított saját exposituraink útján **kötbér kikötése mellett 5-10-15 napi** határidőn belül Ó-és Uj-Románia bármely részébe vagy vissza **darabárú és vagonrakomány** szállításokat vállalunk

Deutsch Testvérek. Központ Cluj, P. Unirei 26. Fiokok Wien I. Roten-turm Str. 12. Oradea-Mare Rimanióci-u. 12. Orsova Dunapart. 1276

KÖZGAZDASÁG

A külföldi fizetéseket a rendelés napjának ár-folyamán kell eszközölni

Törvénytervezet a kamarában

Az Uj Kelet tudósítójától
A külföldi fizetések régen vajdó ügyét, mely oly sok gondot okozott a romániai kereskedőknek, a kormány végre erélyesen megoldotta. A regáli kereskedők az olasz és francia hitelezőkkel szemben, az erdélyi kereskedők pedig csehszlovákiai adósságaik miatt kerültek a legsúlyosabb fizetési zavarokba a lei aránytalan és indokolatlan leromlása következtében. A kereskedők testületek többiben tették javaslatot a kormánynak, többször memorandumokba foglalták kívánásaikat.

Kérték, hogy a külföldi adósságokra a kormány rendeljen el moratóriumot, vagy kényszerárfolyamot, vagy ha egyik rendelkezést sem tartaná megfelelőnek, igyekezzenek sürgősen békés megoldást keresni az érdekelt külföldi államok kormányaival. Emlékeztet Titudosa akkori pénzügyminiszter párisi utja, amelynek egyedül a külföldi fizetések ügyének rendezése volt célja, de ismeretes az is, hogy a békés megegyezés nem jött létre és az erélyes rendszabályok híre következtében is, a külföldi tőzsdéken megszüntették a lei jegyzését.

Az új kormány erélyesen fogott hozzá a nagyfontosságú ügy elintézéséhez. Erélyes rendelkezéstől sem riadt vissza, annál is inkább, mert a jogszárv kormány csak az elmúlt hetekben adott ki olyan rendeletet, amely első-sorban a belföldi kereskedők érdekeit évja meg.

Vintila Bratianu pénzügyminiszter javaslatára a minisztertanács legutóbbi ülésén véglegesen döntött a külföldi fizetésekről.

A minisztertanács elhatározta: a romániai kereskedők a külföldön esedékes fizetéseket a szóban-forgó áru megrendelésének nap-ján érvényben volt árfolyamon tartoznak kifizetni. Érvényes ez a rendelkezés nemcsak a mai vagy a jövőben kötetendő üzletekre, de két évre visszamenőleg is.

A minisztertanács elhatározta azt is, hogy a kérdés legális rendezésére tör-vényjavaslatot készít, amelyet a kamara jelen ülészakában tárgyalás alá vesz-nek. A mandátumok igazolása után a legsürgősebb törvényjavaslatokat ter-jesztik be, köztük lesz a külföldi fi-ze-tesekre vonatkozó tervezet is.

Amilyen megnyugtatón hatott a ro-mániai kereskedők körében a kormány elhatározása, valószínűleg ép olyan el-lenszanvvel fogadják ezt a külföldi ér-dekeltek. Remélik azonban, hogy ez ügyből súlyosabb konfliktus nem tá-mad, mert meggyőzik a külföldi hitele-zéket a rendelkezés föltétlen szükségos-ségéről. A romániai kereskedők más megoldás esetén nem tudnák külföldi kötelezettségeiket teljesíteni és leg-na-gyobb részük fizetéseképtelenné válna.

Ebben az esetben a külföldiek követeléseinek csak elenyésző részét hajthatnák be.

Bukarest, április 4. (Lux jelentése.) A kereskedelmi kamarák megbízottjai ma megjelentek a pénzügyminiszterium-ban, hogy a román kereskedők külföldi tartozásaira vonatkozó rendelkezések gyakorlati megvalósításának módjairól tárgyaljanak.

Belföld

(x) **A bukaresti nyersbőr kivitele.** Bukarestből jelentik, hogy a főváros tanácsa beadvánnyal fordult a kereskedelmi miniszterhez, amelyben kérte, engedje meg 25 kilogramon alul a nyersbőr kivitelét. A tanács ugyanis ezzel akarja rekompenzálni a henteseket a husáruk hivatalos leszállításáért. A kereskedelmi miniszter a bőrgyárosok tiltakozása miatt még nem döntött.

(x) **Felemelték a sertésiviteli belső kvótát.** Bukarestből táviratozzák: Az iper és kereskedelemügyi miniszter legutóbbi rendeletében a 25 százalékos sertésiviteli belső kvótát 31-re emelte. A belső kvóta emelése a belföldi fo-gyasztás szükségletének kielégítésére vált szükségessé.

(x) **A CFR. saját kocsjain is lehet külföldre árut szállítani.** Bukarestből írják: A CFR. vezérigazgatósága el-határozta, hogy a külföldi áruszállít-mányok számára a román államvasut saját teherkocsijai is rendelkezésre állanak. A nyitott kocson kívül fedett Gve., Gre. és Ks. kocsik is ki lehet utalni erre a célra. Az új rendelkezés tegnap lépett érvénybe.

(x) **Tilos a tojás, burgonya és hagyma kivitele.** Bukarestből írják: A husvéti ünnepek szükségleteire való tekintettel a legfelsőbb vámbizottság megtiltotta a tojás, burgonya és a hagyma kivitelét. Az ünnepek után a kiviteli tilalmat megszüntetik.

Külföld

(x) **A MAV. új tarifája.** Bukaresti munkatársunk jelenti: Az itteni kereskedelemügyi miniszteriumhoz a napokban érkezett meg a magyar államvas-utak új tarifája, amely március 26-án lépett érvénybe. Az új tarifa lényeges emelkedést tartalmaz az előzővel szem-ben. A tarifacmelés percentuáliter a következő: Személyeknek 100 százalék, csomagnál 200 százalék, gyorsárúnál 200 százalék, kedvezményezett gyors-árúnál 150 százalék, expresszárunál 200 százalék, különleges tarifa II. táblázat 100 százalék, I. táblázat 125 százalék, III. táblázat 100 százalék, kivételes tarifa I. osztály 100 százalék, II. osztály 50 százalék, III. osztály A. B. (gyűjtő-áru) 200 százalék, V. osztály (só) 100 százalék, VI-tól IX. osztályig (elő jószág) 150 százalék, X. osztály (bel-földi szén) 100 százalék. A tarifa-emelésen kívül március 26-tól kezdve új díjszabási táblázat lépett érvénybe, amelyekben a tarifacmelés, árucikkenként, ki van számítva. Ezeket a díj-szabási táblázatokat, amely, a romániai,

Weisz és Molnár
női divatruháza
ujból megnyitott!!

Heller,
Weisz és Molnár

cég alatti, Cal. Reg.
Ferdinand 6. szám
alatti, a volt helyi-
séggel szemben. o

1334

Megnyit a 1312

„PROGRESS“

Abrahám Irom és Lób
rövid, kötött, szövött és galan-
teriz áru nagykereskedés

ORADEA-MARE,
Piata Mihail Viteazul 5
Nagypiac-tér 5

Viszonteladónak legolcsóbb bevá-
sárlási forrása!

Univerzió kozmetikai intézet
Mátyás kir.-tér, Piata Unirii 13.
Modern szépségápolás 3633-1

Machula Antal
hölgyfodrász on d o l á l, fésű,
hajmunkát végez, hajat fest
és parókát készít. Mani-
kür csak hölgyeknek. 000000

Textiláru nagyban
legolcsóbban beszerezhet a 2550-4

Réger & Heimovits
cégnél CLUJ, Piata Mihail
Viteazul (v. Széchenyi tér) 12.

Gladys
shoe cream
the best

az előkelő világ cipőkrémje

של פסח Saját kisüsten főtt
seprű és szilva
~ pálinka ~

BOGNÁR és SZÁNTÓ
CLUJ-TÁRGU-MUREŞ (CAL. REG. FERD. 70)

של פסח שלמה פאלראק
felügyelete alatt
saját szűrési ura-
dalmi FAJBOROK של פסח

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Habíma Erdélyi Zsidó Színpad Heti műsor:

Szerdán, április ötödikén: „Die Mode”, Zalatevsky háromfelvonásos színműve.
Csütörtökön, április hatodikán: „Fabriksmadel”, életkép.
Szombaton, április nyolcadikán: „Sabosz Kojdes”.
Vasárnap, április kilencedikén: „Die Verstossene”, Schalom Asch drámája.

Der Jüdische König Lear.
(Színmű négy felvonásban. Irta Gordin.)

Gordin a technikájában kiforrott, de irodalmiságában másokra támaszkodó dramaturgia a jiddis irodalomnak. Sok esetben szerencsésje van, sok esetben az átszabott téma-köntös alól furcsa esetlenséggel látszik a régi szabás. Ez a Shakespeare-darabból átállított zsidó dráma utóbbiakhoz tartozik.

Az öreg David Moyses Palesztinába vándorol, de előbb gyermekei között széjelosztja vagyonát és csak egyik leányával, Tabele-vel nem törődik. A zsidó Kordellát eltaszítja, mert világi tudományokat tanul és Pétervárra akar menni, hogy orvosnővé képeztesse magát. A szerző minden rokonszenvet a fiatal leány felé tereli, a régi jó „haszkala” propagandája ez és ezért olyan sivár és tartalmatlan a leány és apa közötti konfliktus. Idegekremeniően érződik ezen a ponton a félreleltés-pongoltság és a kompozíció dilettáns-köznapisága. Nem mondható élvezetesnek Samaj szolgáló állandó obégetása, hogy az éhségtől összeszáradnak a belei és nem épen épületes a zsidó Lear egyik vejenek, Mojsze Chaszednak csunya iszázosága.

De azért ezuttal is szép meleg sikerrel gazdagították a színészek a Habíma programját. Elsősorban Stramer né volt az, aki az eltaszított Tabele szerepében jellemet adott és nem színpadi bábút. Erős és gyöngéd volt, az új zsidó leánytípust megindítóan finom vonásokkal tudta érzékelteni. A címszerepben Stramer jól vitte a darabot, bár az erősebb jelenetekben — ez a fiatal-ség átka — az elagottság tehetetlenségét nem tudta kisírni magából. Kitűnő volt Waldberg a bolondos szolgáló alakításában, Rabbinovit pedig mint Charef adta ügyesen a vallásossággal leplezett mohó és haszonleső kis egzisztenciát. A zsidó Lear feleségét, Leát, a fiatal és temperamentumos Rabbinovitné alakította megható egyszerűséggel. Weinbergerné Etalet, Lear egyik gyermekét játszotta fölötté jó meglátásokkal. Wiedler részeges vő szerepében. Tessler mint Tabele ideálja volt nagyon élvezetes. Kisebb szerepben Blind Aranka játszott bájos szeretetreméltósággal. (sz. i.)

MAGYAR SZÍNHÁZ

Heti műsor

Szerda: A két mazur. (Operette-ujdonság. 11-edszer. Rendes helyárral. Bérlet-szünetben.)
Csütörtök: A mámor. (Ujdonság, először. Premiére-helyárral. Premiére-bérlet 27. szám. Előadás kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják.)
Péntek: A mámor. (2. előadás. Rendes helyárral. Bérlet 123. sz. C. Előadás kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják.)
Szombat d. u.: A hatyu. (Ujdonság, 11-edszer. Mérsékelt helyárral.)
Szombat este: Zsitónó. (Darin vendégszínházával. Opera-helyárral. Opera-bérlet 17. sz. Előadás kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják.)
Vasárnap d. u.: Obsitos. (Operette 47-edszer. Mérsékelt helyárral.)
Vasárnap este: Flórka szerelme. (Uj betanulással és szereposztással. Szentgyörgyi István főlépésével. Rendes helyárral. Bérlet 124. sz. D.)
Hétfő: Három a kis lány. (Operette-repriz. Uj betanulással s új szereposztással. Rendes helyárral. Bérlet 125. sz. A.)
A műsorra tűzött előadások jegyei előre megválthatók a színház pénztáránál.

Egyetem mozgóban: Szerda, csütörtök a szezon legnagyobb filmátványossága. Kistemacker világiskert aratói színműve után, Nyugat, főszerepben Nazimova. Pénteken a Dorian cég nagyszíni emlékdramája A bűn tánya, főszerepben a szép és tehetséges új filmes-színlgy Gritt Hegesa. Szombat, vasárnap, A Helepece, az olasz Victoria sorozat legszebb

TŐZSDÉK	Lei	eseh kor.	márka	fran. frank	svájci frank	lira	oszt. kor.	magy. kor.	font sterl.	dinár	leva	leny. márka	dollár	holl. forint	török font	svéd kor.
Paris valuta deviza	711 1/2	---	---	---	---	58 3/4	---	13 1/2	---	---	---	285	1100 1/2	---	---	---
Bécs valuta deviza	531 1/2	---	---	---	---	14700	---	895	332 1/2	2275	---	1351 1/2	---	2412	---	---
Prága valuta deviza	225	---	1655	477	1025	272	59	597	230	6552	3460	128	5232	1994	3460	1375
Berlin valuta deviza	---	6094 1/2	---	2880	6140	1677 1/2	429	37	1407 1/2	---	---	---	320	---	---	---
Zürich valuta deviza	---	975	159	---	---	2717	6 1/4	---	60	---	155	---	51 1/2	---	---	---
Budapest valuta deviza	613	---	282	725	---	1387	---	3830	---	---	---	863	---	---	---	---

filmje, főszerepben a kitűnő Paul Capellani.
Uránia mozgóban: szerda, Börtön a tenger alatt, nagyszíni kalandörténet, főszerepben a bűn lángelkű üldözője, az ártatlanul szenvedők fáradszatólatlanul védelmezője Harry Peel. Pénteken Deáksszerelme, a francia Pathé gyár megható romantikus drámai jelenete. Szombat, vasárnap, Ezeregy éjszaka, az amerikai Pathé-gyár világra szóló remeklése Színezett filmköltemény, a bűbájós arabmesék világából.

Apolló mozgóban: Az amerikai Pathé gyár valódi yanki furfanggal megirt pazar főkéllvel kivitt és mestorien megjászott kalandor története Győző szerelem, főszerepben a szépséges Anita Stewart. Csütörtök, péntek, nagy nordisk dráma. Az anyai szeretet. Főszerepben Maria Dienesen és Gunar Sommerfeldt. Szombat, vasárnap Fekete pillangó, hallatlanul izgalmas történet, a királyi udvar titkai Hozzá pompás vigjáték. Majom keresetek.

A mámor: Teljes apparatussal folynak már az utolsó főpróbák Strindberg hatalmas művéből, a Mámor-ból, a melynek csütörtökön lesz az első s pénteken a második előadása.

Flórka szerelme. Uj szereposztással s új betanulással fog színekerülni vasárnap este a Flórka szerelme c. poétikus szép népszínmű. Kadebó Duoi fogja a címszerepet játszani, Szentgyörgyi István pedig megtartja régi szerepét.

Három a kis lány: Hétfőn este igen érdekes operette-repriz lesz. Minden vezető szerepben teljelen új szereposztással fogják előadni a Három a kis lányt.

Hattyu és obsitos. — Délután. Két délutáni előadás lesz a színházban ezen a héten: Szombaton délután Molnár Ferencz óriási sikerű Hattyu-ja kerül színe, vasárnap délután pedig az Obsitos c. operettet adják. Mind a két délutáni előadás jegyei mérsékelt helyárral már most megválthatók.

GUTFRIED és HERSKOVITS

Oradea-Mare (Nagyvárad)
Piata Unirii 12
Telefon szám 211.

Erdély legnagyobb és legszolidabb importörjei. Komplet vagon olasz Clarc-cérna valamint nyári harisnyák, keztük és horgolt nyak-kendők érkeztek. Állandó nagy raktár mindennemű rövidáruban. ooooooooooooooooooooo

Bőrlábszárvédő

elsőrendű anyagból fekete, barna és sárga színben 1286

Krébs János szíjgyártó

Cluj, Calea Regele Ferdinand 77.
Kereskedőknek árkedvezmény!

A KÜLFÖLD LEGBIZTOSABB FÉRÉGITŐJE MEGÉRKEZETT. FÉRÉGITŐT TELJES GARANCIA MELLETT ESZKÖZÖL o o o o o

G R A T Z STR. SAGUNA (BARTHA M.-U.) 16. A LEGMODERNEBB SZOBAFESTÉST, MÁZOLÁST, CIMFESTÉST ÉS ERCPÉNYEZÉST ELVÁLLALOM o o o o o

749 TELEFON 749

Nagymennyiségű lámpaár, esek táblatüveg, karlsbadi porcellán és Dittmar-féle lámpaár érkezh.

DEUTSCH K. I.

üveg és porcellán nagykereskedés részvénytársaság

Oradea-Mare — Nagyvárad
Str. Nicolae Jorga (v. Zöldta-u.) 4.
TELEFON 71.
1311

Pontos és szolid kiszolgálás.

RŐZPONTI HÖLGYFODRÁSZ ÉS MANIRŰRSZALON Cal. Reg. Ferd. 13. (udvarban)

Hajfestés, hajmunka, fejmosás, ondulás, fésülés legmodernebb, legjobb kivitelben. Haját veszek!

PÉTERFI JULISKA

Bárdos Jenő

(Au Bon Gout) Fötér 4.

Összes párisi szövet, selyem, kabát, toilette és divatujdonságai 1282 megérkeztek.

Telefon: 917. Olcsó árak!

Szarut, szaruhegyet, aggancsot, husolást és csontot, valamint mindennemű timár-hulladékot legmagasabb napi áron vásárol

Szaru- és csontárugyár Rt. Cluj

1310

Ujrafoncsorozás! Finntükrök gyártása!

Péchy és Társa

Modern üvegcsiszoló és tükörárugyár üzemét ORADEA-MARE (Nagyvárad) Str. Saguna (Kapus-cinus-u.) 20 megkezdte: Minden méretű és minőségű tükrök, butorüvegek olcsó áron megrendelhetők. 1331

KÉRJEN ARAJANLATOT!

3 vagon

eseh gyártmányu

textiláruk

(különböző mosóáruk, kartonok, delin-ek) érkeztek a mai napon raktárunkba, amelyek

eladása a mai napon

veszi kezdetét.

DICK-áruház.

Tavaszi ujdonságok!

Női, gyermek harisnya, keztük és rövidáru nagy választékban érkezett

Fischbein & Spitz

rövid és kötött áru üzletébe CLUJ (Kolozsvár), Piata Unirii (Mátyás király-tér 29. szám. Bánffy-palota. 1332

SPORT

A Haggibbor mezei futóversenye

Győztes: Virág Márton — 25 induló

Minden tekintetben sikerült házi mezei futóversenyt rendezett hétfőn délután a Haggibbor. A városi sporttelepen levő starttól 25 versenyző indult el a mintegy három kilométer hosszú utra és friss kondícióban a következő sorrendben értek vissza a sporttelepen kijelölt célhoz. A verseny győztese Virág Márton, a Haggibbor nagy reményekre jogosító futballistája lett, 2. Diamantstein Andor, 3. Hirsch Dezső, 4. Imre Andor a Haggibbor gátfutó bajnoka, 5. Gombos Zoltán, 6. Blum Nándor. Virág Márton 10 és fél perc alatt futotta meg a távot, ami tekintettel arra, hogy a tavaszi szezonban ez volt Kolozsvárt az első cross-country, kielégítő teljesítménynek mondható. Az első négy helyezett értékes éremdíjazásban részesült, az ötödik és hatodik beérkező időérmet nyert. A verseny után, amelyet sok érdeklődő nézett végig, Moskovits Andor, a Haggibbor atlétikai szakosztályának vezetője osztotta ki a győzteseknek a csinos érmeket. A cross-country sikerének hatása alatt a Haggibbor atlétikai szakosztálya elhatározta, hogy április hó végén újabb mezei futóversenyt, május hónapban pedig a bécsi zsidó olimpiára való tréning fokozása érdekében házi atlétikai versenyt rendez.

Labdarugás

Ki vezeti a Victoria-Haggibbor bajnoki mérkőzést? Az április 9-én eldöntésre kerülő Victoria-Haggibbor bajnoki mérkőzést, amely a tavaszi sportszezon egyik fő attrakciója lesz, lázas érdeklődés előzi meg. A hatalmas sportesemény előkészítése szorgalmasan folyik. A mérkőzés felek intézői különösen a bíró személyére nézve folytatnak beható tárgyalásokat. Steinhübel Zoltán, a kitűnő aradi bíró vezetésére kívánták bízni a bajnokság sorsára döntő kihatású mérkőzést, a megállapodás megtörténte előtt azonban újabb ellentétek merültek fel és így Steinhübel szereplése elmarad. Miután a többi kolozsvári bírók nem vállalták a mérkőzés vezetését, valószínű, hogy Gergely Aladár szöv. bírora járul majd a bíráskodás nehéz feladatára.

Bíróvizsga Nagyváradon. A nagyvárad Subcomitétul Regional Birák Bizottsága április 23-án bíróvizsgát tart.

Felfüggesztett játékbíró. A nagyvárad Birák Bizottsága Máthé Andor szöv. bírót, mert a múlt év december 11-iki Törökvis-Egyetértés mérkőzésről jelentését késve adta be, megdorgálta. Miután pedig ugyanezen mérkőzést indokolatlanul félbeszakította és ezzel utját állta a sportnak, bíráskodási jogától április 15-ig felfüggesztette Máthé Andort.

A sepsiszentgyörgyi Concordia Sport Club annak közlésére kért fel, hogy futbalcsapata nem játszott a tiszti csapattal. Az eredményt 2:0 arányban a Concordia javára feltüntetett tudósításunk téves információ következménye volt.

Tennisz

Nemzetközi tenniszverseny Nagyváradon. A tenniszsportok legnemesebbikének szezonja még nem is vette a kezdetét és Nagyvárad kitűnő tenniszező gárdáját már is nagyszabású sportprogram megrendezésének gondolata foglalkoztatja. Németh Pál, a NAC tenniszszakosztálya kiváló elnökének kezdeményezésére augusztus hónapban nagyszabású nemzetközi tenniszversenyt rendeznek Nagyváradon, amelyen való részvételét már több híres külföldi versenyző megígérte. Valószínűleg indul a versenyen Szikszay Gyula is, a KEAC, utóbb a KAC kitűnő tenniszbajnoka is.

Románia a Davis-Cup versenyen. A Romániai Sportegyesületek Szövetsége központi bizottsága a londoni Davis-Cup versenyre képviselőtében Misut delegálta. A megjelölt sorsolás

szerint Románia tenniszezői angol India versenyzőivel kerültek össze az előmérkőzésekben.

Vivóverseny Nagyváradon. A Nagyvárad Atlétikai Club április hó végén nagyszabású vivóversenyt rendez, amelyre Erdély és a Bánát legkiválóbb vivóit hívják meg.

Külföldi sportszemle

Konrad Jenő, a budapesti MTK volt kitűnő csatára, aki jelenleg a bécsi Amateurok csapatában játszik, „Football ABC” címen kitűnő szakkönyvet írt.

A párisi olimpiász. A francia kormány Peycolont, Briand volt miniszterelnök államtitkárát, bizta meg a Párisban eldöntésre kerülő nyolcadik olimpiád előkészítési munkálatának vezetésével.

Ébredők a futballpályán. Debrecenből jelentik: A március 19-én Debrecenben lezajlott DEAC-DTE bajnoki mérkőzés végeztével egy diáksapkás néző a következőket kiáltotta az állóhely közönsége felé: „Csabaszövetség utánam! Üzzük a zsidókat!” A felhívásra 50-60 suhanc berohant a pályára és a DTE Roth nevű zsidó játékosát ütlegetni kezdték. A szerencsétlen játékos, miközben futva menekült az ültözőbe, a rugások és ütlegek egész özönét szenvedte el.

Felelős szerkesztő: **MARTON ERNŐ**

Kiadó: **KADIMA** kiadóvállalat r. t. Előfizetési ár havonként 30 lei Egyes szám ára mindenütt 1 lei 50 bani

APRÓHIRDETÉSEK

Egy sor ára 1 lei. — Vastagabb betűvel 4 lei. Legtöbb apróhirdetés ára 10 lei.

Fiatal szorgalmas órásság, ki bármely tekintetben megbízható, oly állást keres, hol a szombatot megtarthatja. Szíves megkereséseket Művéség jellege alatt a kiadóba kérek. 3623-1

Idősebb segéd fűszer, vasszakmból, ki üzletet önállóan képes vezetni, román, magyar nyelvet bírja, azonnali belépésre felvétetik. Ajánlatok Zuchermann Samuel céghez, Tenke. 3621-1

Idősebb fogtechnikus keres egy vidéki fogorvos, ki aranyöntésben teljesen perit. Bővebbet a kiadóban. 3609-1

Mindenféle fordítások román, magyar, angol és francia nyelvre, valamint írógéppel való másolások gyorsan és pontosan készülnek. Fővétel hely Friedmann hírlapiroda. 3405-1

Bányavárosban jó forgalmu gyógyszerár eladó házzal együtt. Cim a kiadóban. 3626-1

50 db turós bődön 50 kg úrtartalommal eladó. Értekezni Judovics cégnél, Szép-u. 3606-1

Izraelita szakácsnő kerestetik vidékre. Értekezhetni Strada Motilor 21, az udvar. an.

Bocekor, mosótalp, felsőbb és szíjgyártóblank
Allandóan nagy készlet késznyben és anyagban, legelőcsőbb árak mellett. — Vidéki megrendeléseket kis postacsomagokban is elküldjük. — Jelenlegi talp ár bocokor ára 60-70 lei. — Vagontelételt 5 százalékos kedvezmény. **SAMSON BÖRÖVÁR,** Gyatagyár-utca 1. Gyermakra rakható szomban. Telefon: gyár 3-86 - lakás 3-87

Sz. 43-922.

Pályázat.

A Ludosul de Murasz aut. ort. izr. hitközség előjárósága ezennel pályázatot hirdeti, az üresedésben levő בית ובורר állásra. Pályázótól megkívánatik, hogy elsőrangú בית ובורר és בית תפלה legyen. Javaldalmazás megállapodás szerinti. Lakás természetbeni.

Pályázatok a תפלה másolatokkal, eddigi működés és családi állapotra vonatkozó okmányokkal felszerelve, a fenti hitközség előjárósághoz, küldendők be.

Utiköltség csakis próbaelődásra meg-hívottaknak lesz megtérítve.

Ludosul de Muras, 1922. márc. 26.
Weinstejn Simon, Farkas Ferenc, jegyző. elnök.

Ha szép és elegáns ruhát akar, látogassa meg
Herkovits Jenő
férfi szabót str. Baba Novac (Bethlen-u.) 10, ahol bel- és külföldi szövetek állandóan raktáron vannak. ooo
Pontos kiszolgálás. 1337
Szolid és olcsó árak!

Vettem egy tömegben 11259 méter különféle női divatárut, melynek elárusítását március hó 13-án kezdem meg, békeidő óta nem létezett olcsó árakon. Ruhaszövetek, mosóárak, vásznak, grenadin, zefírek és még több itt fel nem sorolt cikk kerül elárusításra Hosszu-utca 1. szám alatt a

Gerő Zoltán áruházában

Mindenkinek saját érdeke bevásárlás előtt cégetemet felkeresni!

Utazó bőrönd és táská
legjobb minőségben kapható
Farmati bőröndösnél
Cluj, Str. Memorandului (Unió-u.) 16.

Welcher seit 14 Jahren in Tunsad-fürdő als Schächter fungirt, kommt auch kommende Saison als שוחט hin, 3613-1

Gerson Stern
Oberrabbiner
Ludosul de Muras.

Ügyes és bevezetett 3630-1
Ügynököt keresünk

Kolozsvár és vidéke részére, kefe és meszelő gyártmányaink elhelyezése céljából.

Lehel Lajos és isa
Szászrégen.

Szódagép
és egy kracherli töltő, ezerkettőszáz szódásüveg fejmelkűl, kettőszáz patent limonádés üveg, száz kracherlis üveg eladó. Cim: 3624-1
Krombruch Mór,
Uri-utca 3. Gyárvaros.

Ujból megnyilt
Kapu-u. 59. szám alatt a Koronával szemben a **Rosenfeld-féle**
ארטה כשר
vendéglő
teljesen újja rendezve és szakszerűen vezetve. A legizletesebben készített ételiek és legtisztábban kezelt italok állnak a tisztelt közönség rendelkezésére. 3510-1

M·A·G·V·A·K
és kertgazdasági termékek

Déri Arpád nagykereskedésének és kertgazdaságának bizományi árusítása a Farkas-virág-üzlet (Mátyás király tér 32) és Horváth-csemege-üzletben (Deák Ferencz-utca) megkezdődött!

MOLYKÁR
ellen megvédi
SZÖRME RUHÁIT
Tűz és betörés ellen biztosítva.
Javításokat téli sesonra már vállalunk
Eisenstädter & Comp.
szörmeáruháza CLUJ—**KOLOZSVÁR, Cal. Victoriei (v. Kossuth Lajos-utca 7 szám.**

DMC
ART. 97 (piros és fekete 12-től 25-ig)
" 101 (16-20-25-30-40)
" 116 (piros, fekete, zöld és fehér)
Cérna gar. 400 yardos (kutyafejű márka)
nagy tételben érkezett
Landesmann és Weisz
céghez,
Cluj, Uránia-palota.

Ragadja meg az alkalmat, ha hódítani akar és tekintse meg
MOSKOVICS RÓZSIKA
párisi és bécsi modelljeit Cluj, str. Memorandului Unió-u. 9
Szalmakalapok varrását és festését legújabb forma szerint jutányosan vállal. M a s a m ó d c i k k e k g y á r i á r b a n k a p h a t ó k !

Legtínbább likörkülönlegességek
Blumenfeld és Simon R.-T. CLUJ
str. Juliu Maniu 22
Külföldi fajták